

DOMOVINA

Upravništvo »Domovine« v Ljubljani — Knafljeva ulica 5
Uredništvo »Domovine« — Knafljeva ulica štev. 5/II,
telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 din, polletno 18 din, celoletno 36 din; za inozemstvo razen Amerike: četrletno 12 din, polletno 24 din, celoletno 48 din. Amerika letno 1 dolar. Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani št. 10.712.

Zadolženi planinski kmetje prosijo za vrnitev zaščite

Z dežele smo prejeli:

V »Domovini« ste že pisali o krivicli, ki je zadela zadolžene gorske in druge kmete, ki imajo razsežnejše gozdove, spričo določbe, da se gozdovi tudi štejejo za orno zemljo. Ker se po uredbi za kmečko razdolžitev smatra za kmeta, kateremu se zniža dolg, le takšen kmet, katerega posestvo ne presega 50 hektarov orne zemlje, je mnogo slovenskih zadolženih kmetov izgubilo zaščito.

Prizadeti kmetje naj v dokaz, da je gornja določba strašen udarec za nas, navajamo samo, da mnogim izmed nas ti gozdovi prinašajo le neznatne dohodka. Cene lesu so nizke in še za nizke cene dostikrat lesu ne spravimo v denar. Razen tega pa imajo mnogi kmetje v svojih razsežnih gozdovih le mlad les in bodo pretekla leta in leta, preden ga bodo spet lahko izsekavali. Gozd se nikakor ne more primerjati s pravo poljsko

zemljo. Strokovnjaki so že izračunali, da vrže lahko prirastek lesa na primer na 40 hektarih res dobrega gozda na leto do največ 10 tisoč dinarjev, med tem ko se na 40 hektarih plodne poljske zemlje kje v Bački pridelava za do 80.000 dinarjev poljskih pridelkov. Kdor količkaj pozna razmere, ve, da se gozdna zemlja glede na donosnost niti od daleč ne more postaviti na isto stopnjo kakor rodovitna poljska zemlja.

Ker smo prav gorski kmetje, ki nam tudi gorska orna zemlja, kolikor je imamo poleg gozdov, mnogo manj vrže kakor polje v dolini, zelo zadolženi in še posebno krvavo potrebni zaščite, prosimo poslance in senatorje, da nam spet izposlušajo zaščito. Po prejšnji uredbi smo namreč zaščito že imeli. Naj se ne odlašaja, da ne bo začel peti boben po naših planinah. Zdaj zaseda narodna skupščina, pa bi bilo umestno, da se v skupščini sproži to vprašanje.

Za starostno zavarovanje kmečkih hlapcev in dekel

Z dežele smo prejeli:

Na deželi je mnogo hlapcev in dekel, ki ne vedo, kako bi se preživljali, ko pridejo enkrat v leta. Če služi tak posel dolga leta pri istem gospodarju, imajo še kmetje navado, da mu dajejo hrano, stanovanje in obleko brezplačno. Drugače je s posli, ki svojega gospodarja večkrat menjajo. Ti pridejo na stara leta navadno na breme občin, ki morajo skrbeti zanje, čeprav so svoje moči pustili pri raznih gospodarjih.

Da se občine razbremenene, naj se poslom

zajamči na stara leta varnostna renta. Zato je nujno potrebna, da se vsi ti zavarujejo, in to samo za starost. Ostala zavarovanja, kakor za bolezen in nezgodo naj bi se opustila. Letni prispevek naj bi se poravnaval v enem ali dveh obrokih. Polovico naj bi plačeval posel, polovico pa gospodar. Seveda prispevek ne bi smel biti previsok, ker pač položaj našega kmeta ni rožnat.

Nekaj je pač treba storiti za kmetijske posle, ki so tudi ljudje. Že človečanski čut sam nam govori, da ubožci, ki so se zgarali, ne smejo umirati na cesti.

Vojna odškodnina Jugoslovonom z italijanskega ozemlja

Pod okriljem »Soče« je nedavno zvečer predaval »Pri Levu« v Ljubljani odvetnik dr. Matej Pretnar o vprašanju povračila vojne škode, povzročene med svetovno vojno jugoslovanskim državljanom v Italiji.

Na vprašanje, od koga morejo jugoslovanski državljani zahtevati povrnitev z vojno nastale škode na ozemlju sedanje Italije, je predavatelj izvajal, da pridejo v poštev poveljne mirovne pogodbe, za nas posebno senžermenska, v kateri je Avstrija zase in za svoje zaveznike prevzela odgovornost za škodo, povzročeno pripadnikom zaveznikov in pridruženih držav. Med te je spadala tudi naša država. Na podlagi omenjene mirovne pogodbe je Avstrija plačala Italiji odškodnino za njene državljane, enako pa je bila dolžna plačati naši državi odškodnino za vojno škodo, povzročeno našim državljanom.

Italijanska zakonodaja je priznala pravico do vojne odškodnine le svojim državljanom,

za tuje državljane pa določa, da bo Italija preskrbela vojno odškodnino po meddržavnih pogodbah.

Vprašanje, kdo je dolžan plačati vojno odškodnino, je odvisno od državljanstva oškodovanih, ki se določa v smislu senžermenske mirovne pogodbe.

Italija je zahtevala od Avstrije vojno odškodnino za svoje državljane in jo je plačevala svojim dotedanjim državljanom in tudi tistim, ki so njeno državljanstvo pridobili šele z mirovno pogodbo. Oškodovanec je moral le dokazati, da je ostal italijanski državljan vse do časa izplačila vojne odškodnine. Vprašanje je, ali je Italija dobila odškodnino od Avstrije tudi za tiste, ki so kasneje postali naši državljani, in ali nima naša država pravice od nje zahtevati, da ji odstopi ta del odškodnine. Ne glede na to pa je upravičeno mnenje, da je naša država dolžna preskrbeti vojno odškodnino vsem tistim svojim državljanom, katerim je Italija odklonila plačilo

odškodnine zaradi tega, ker so postali jugoslovanski državljani.

S Češkoslovaško je Italija sklenila pogodbo, po kateri je izplačala češkoslovaškim državljanom odškodnino za vojno škodo, povzročeno jim na ozemlju sedanje Italije. Naši državi je predlagala slično pogodbo, ki pa je bila baje odklonjena. Tako je prišlo, da naši oškodovani državljani niso mogli dobiti od Italije nobene odškodnine. Morejo jo zahtevati le še od naše države, ki pa je baje terjala od Avstrije povračilo le za svoje državljane iz nekdanje Srbije in Črne gore. Tako so jugoslovanski državljani, ki so bili oškodovani na ozemlju sedanje Italije, ostali vse doslej brez povračila škode.

Vse države, ki so bile prizadete v svetovni vojni, celo nevtralna Švica, so skrbele, da so dobili njih državljani vojno odškodnino. Avstrija je ustanovila za odškodovanje svoj sklad za vojno odškodnino. Prav tako so naši pristojni činitelji prva leta po vojni smatrali odškodovanje naših državljanov, tudi tistih iz krajev, pripadlih Italiji, za dolžnost države. To dokazuje dejstvo, da so na poziv vlade po l. 1921. jugoslovanski državljani vojni oškodovanci z italijanskega ozemlja prijavili svoje odškodninske zahtevke ministrstvu za socialno skrbstvo in narodno zdravje. Te prijave in prošnje pa počivajo tam še danes nerešene.

L. 1931. je bilo blizu rešitve tega vprašanja. Na željo pokojnega kralja je ministrski svet ustanovil posebno komisijo, ki naj bi preučila pogoje za zakonski načrt. Ministrski svet pa po predloženem poročilu te komisije ni prišel do zaključka, baje zaradi neupravičenih in pretiranih zahtev.

V korist države in oškodovancev je, da se vojna odškodnina za vsakega pravično določi. S sodelovanjem oškodovancev bi se gotovo izkazalo, da nekatere odškodninske zahteve do naše države niso upravičene. Ker prebiva večina oškodovancev v dravski banovini, bi bilo umestno, da bi se tej povračila ugotovitev višine vojne odškodnine in pravičnega odškodovancev.

V razgovoru je dr. Fornazarič, ki se je predavanja udeležil kot odposlanec odbora vojnih oškodovancev iz Maribora, poudaril predvsem naslednje: Naša država sama kot taka se za rešitev tega vprašanja ni zanimala in tudi ni zbirala gradiva. V času, ko so se Srbi v Beogradu potegovali za štirimilijardno vojno odškodnino, so naši ljudje zbirali potrebno stvarino zasebno v neki ljubljanski odvetniški pisarni. Le pokojni dr. Gregor Žerjav je zadevo pritiral tako daleč, da je bila v skupščini vsaj načelno izglasovana upravičenost vojnih oškodovancev na povrnitev škode. To pa so potem prihajale v Beograd spomenice s pritožbami, je nesreča vedno hotela, da je v usodnem trenutku padla vlada in rešitev je spet ostala na mrtvi točki. Mnogo krivde za to, da se je rešitev zavlekla, pa gre seveda tudi na račun tistih, ki so na državo stavljali prevelike odškodninske zahtevke. Blizu 150 milijonov prijavljenih zlatih kron odškodnine bi se bilo dalo skrčiti na 40 do 60 milijonov. Tisti, ki za to niso imeli razumevanja, temveč so vztrajali pri svojih pretiranih zahtevkih, so tudi delno krivi, da se naše gospodarstvo v dravski banovini s to še vedno veliko vsoto ni poživilo. Za ta čas pa velja spoznanje, da je treba nemudno zavzeti ukrepe, predvsem tam, kjer čevlji žuli, kajti država sama ne bo denarja ponižno prinašala posameznikom na njihove domove.

Invalidom naj se omogoči človeka vredno življenje

Dvajset let je minilo od svetovnega klanja, toda še zmerom invalidsko vprašanje ni rešeno tako, kakor bi moralo biti. V nedeljo so zborovali invalidi iz Ljubljane. Velika dvorana Mestnega doma je bila nabito polna invalidov, vdov in vojnih sirot. Zbor je vodil predsednik g. Vekoslav Mlekuš, ki se je v otvoritvenem govoru dotaknil vseh perečih vprašanj, zlasti pa zahteve po pravičnem invalidskem zakonu, na katerega čakajo invalidi že dvajset let. Leta 1924. je prejelo invalidnino še 62.460 invalidov, vdov in sirot in staršev padlih pa 210.550, skupno torej 273.010 vojnih žrtev, a vseh vojnih žrtev je bilo takrat 433.000.

Po invalidskem zakonu, ki je izšel l. 1929., je izgubilo zaščito in priznanje 142.340. Ti soči izmed teh; za vsako delo nesposobnih, so ostali po tem zakonu brez vseh sredstev. Iz občestva vojnih žrtev je invalidski zakon črtal vse tiste, ki so v vojni zboleli, ali so jih zasuli plazovi, jim zmrznile noge ali roke, ali jih je objela jetika, vse tiste, ki plačujejo več kakor 120, odnosno 170 dinarjev letnega davka, vse civilne vojaške žrtve in vse one, katere je sovražnik ob času vojne z mučenjem pohabil, starše, čeprav jim je padlo na bojišču pet sinov, imajo pa še enega, ki živi, bojevnike do 30 odstotkov invalidnosti, četudi so jim pozneje odrezali nogo ali roko ali so oslepeeli, vsakega, ki je bil zaprt, čeprav samo 12 ur in čeprav mu manjkata obe nogi.

Vojni invalidi zahtevajo takojšnje ukinjenje zakona iz leta 1929. Novi invalidski zakon mora priznati vse vojne žrtve, ki dokažejo, da so res vojne žrtve. Zaposlijo naj se vse vojne žrtve, zmanjšana pridobitna sposobnost pa naj se jim nadoknadi s primernimi prednostmi in invalidnino. Postopanje z vojnimi žrtvami mora biti pravično in človeško. Da bosta veljavnost in moč invalidskega zakona na doštostni višini, morajo biti v vseh ustanovah, ki imajo opravka z vojnimi žrtvami, zastopniki invalidov.

Po predsednikovem govoru, ki je bil sprejet z burnim odobravanjem, je bil izvoljen zapisnikar in dva overovatelja zapisnika, narkar je predsednik prečital brzojavko na kne-

za namestnika, s pozdravi in prošnjo za hitro uzakonitev novega invalidskega zakona.

Po tajniškem in blagajniškem poročilu je predsednik poročal o sedanjem stanju glede novega invalidskega zakona, ki se pripravlja. Načrt je izdelalo najprej Združenje invalidov in na njegovi podlagi se je potem sestavil vladni načrt. Ta načrt v glavnem vsebuje določbe, da se vrne zaščita vsem, ki se jim je doslej vzelo priznanje invalidnosti, da se omili določba glede neposrednih davčnin in se invalidom pomaga v obliki posojil iz državnih in samoupravnih denarnih zavodov. Združenje invalidov pa bi bilo po tem načrtu obvezna organizacija. Razširi naj se delovno območje narodnega invalidskega sklada, ki ga upravlja ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje. V upravo naj pride tudi zastopnik Združenja invalidov. Invalidska sodišča naj se prenesejo v okrožna sodišča.

Dovolj je bilo prihranjenega na račun vojnih žrtev. Naj se jim vrne samo dolg, pa bodo invalidi lahko vsaj primerno preskrbljeni. Koristi vse Jugoslavije zahtevajo rešitev tega vprašanja: v korist bodoče narodne obrambe in potomcev je ta rešitev nujno potrebna. Izvajanje novega zakona pa mora biti pod nadzorstvom Združenja invalidov.

Predsednik je nato prebral brzojavke ministrskemu svetu, predsedniku narodne skupščine, predsedniku senata in ministru za socialno politiko in narodno zdravje. Zborovanje je zaključil predsednik s poudarkom, da mora biti izbrisana dosedanja sramota z novim invalidskim zakonom.

Politični pregled

V narodni skupščini se je ves teden nadaljevala razprava o državnem proračunu.

V sredo je bil na vrsti proračun notranjega ministrstva, med tem ko se je bil v torek obravnaval proračun finančnega ministrstva. Ko bo končana razprava o vseh proračunskih

postavkah in bo v narodni skupščini celotni proračun izglasovan, se bo vršila proračunska razprava še v senatu.

V glavnem mestu Turčije Ankari je zadnje dni zasedal

stalni svet Balkanske zveze,

ki jo sestavljajo Jugoslavija, Rumunija, Grčija in Turčija. Predsedoval je predsednik grške vlade Metaxas. Na zasedanju so naglašali trdno vzajemnost vseh štirih držav, potrebo dobrih medsebojnih odnosov med državami ter s tem ohranitve miru. Dalje se je stalni svet Balkanske zveze izrekel za priznanje italijanske aneksije Abesinije, za sodelovanje v Društvu narodov in za vztrajanje pri politiki nevmešavanja v španske zadeve. Prihodnji zasedanji bosta: letos septembra v Ženevi in prihodnje leto februarja v Bukarešti.

Med potjo iz Ankare

se je predsednik naše vlade dr. Stojadinović sestel v Plovdivu s predsednikom bolgarske vlade dr. Kjuševanovim

in se v vlak skupno z njim peljal do Sofije. Med potovanjem sta oba državnika premotrila mednarodni položaj. Na postaji v Sofiji je izjavil dr. Stojadinović bolgarskim novinarjem, da bo dr. Kjuševanov v kratkem obiskal, ker tega sestanka ne smatra za obisk. Iz Sofije je dr. Stojadinović nadaljeval svojo pot v Beograd in ga je dr. Kjuševanov spremljal do obmejne postaje Dragomana.

Kljub sporazumu med nemškim kancelarjem Hitlerjem in avstrijskim kancelarjem Schuschniggom, ki je imel za posledico, da so v avstrijsko vlado vstopili tudi hitlerjevci, je

napetost med Schuschniggovimi pristaši in hitlerjevci v Avstriji zelo velika.

Ta napetost se je še povečala, ko je imel dr. Schuschnigg preklele dni pred avstrijskim zveznim svetom velik govor, v katerem je odločno poudarjal samostojnost Avstrije in naglašal, da je hitlerjevstvo v Avstriji slej ko prej prepovedano. Zadnje nedeljo je bila avstrijska vojska v strogi pripravljenosti, ker so pripravljali hitlerjevci velike manifestacije v raznih mestih in se je bilo bati izgredov. Zlasti hud je položaj v Gradcu, kjer so hitlerjevci izredno močni in je za njimi visokošolska in srednješolska mladina. Zavaljo tega so začasno zaprli vse srednje in visoke šole v Gradcu. V torek se je pouk v

PAVEL¹⁷
HRIBAR:

PLAZ USODE

V teh dneh se je že začel v solčavskih zmedah pojavljati spet nekakšen red. Vse roke so pridno na delu, da popravijo škodo, ki jo je storila poplava doline. Devetaki so našli streho pri Petrinki. Ker je hiša dovolj velika, se je pridružil tudi Peter, tako da so vsi Devetaki skupaj. Lenika je seveda še vedno v mariborski šoli; še celo za počitnice je ne bo domov, kakor sta se domenila z očetom, da ne bo v napoto. Za božič pa bo že prišla za nekaj dni na obisk. Poleg Lenike manjka pri Petrinki tudi dekla Liza. Šla je takoj po nesreči k svojim sorodnikom tja v Bočno. Kadar bo pa vse tako daleč urejeno, naj le pride nazaj na svoje mesto, ji je rekel pri odhodu Devetak. Toda Liza ni nič kaj gotovega obljubila.

Petru kar ni šla ta ločitev v glavo. Zdaj mu je dolgčas po njej, čeprav tega živi duši ne pove. Dogovorila sta se namreč, da se vzmeta in se bosta skušala pač prebiti skupaj skozi trdo življenje. Vse to sta že imela dogovorjeno, ko je zajela Solčavo in Devetakovino ta huda nesreča. Mnogo zavisi še od tega, kaj bo z naselitvenimi načrti, v katere se je Peter ves zagrizel. Toda tudi ta čas ne more biti tako daleč, kajti kakor je postala Liza zaenkrat brez dela in službe, se je prav tako zgodilo v teh bridkih časih tudi drugim.

Prej je bilo po teh gorogranskih kmetijah za vsako pridno roko dela na pretek. Letos pa se je vse to obrnilo, da niti gospodarji sami ne vedo več, kako bodo živino, posebno

pa še sebe in svoje družine prevlekli preko zime. Bridko je vse to, toda ne da se obrniti! Polno je bilo ločitev, ki so bile tako težke, saj se je težko ločiti ljudem, ki so delali na isti zemlji in zajemali iz iste sklade. Toda ni preostajalo drugo! Slaba letina, plaz in za njim še ta strahotna povodenj terjajo svoje z vsi trdoto. Toda kaj naj počnejo siromaki?

Dobrišen del moških moči bo dobil zaposlitev pri obnovitvah hiš in pri trebljenju zasutih travnikov in njiv. Tudi za opravljanje živine jih bo treba, toda šele tedaj, kadar bo vse urejeno in bo imela živina, ki je zdaj po tujih hlevih, spet lastno streho. Toda tudi tedaj ne bo mogoče spraviti vsem brezposelnim kruha v roke.

Prav zato je vseh pozornost čedalje bolj obrnjena na naselitveni načrt, ki ga je Peter posnel po sličnih ukrepih in prizadevanjih onstran mej. Tudi Devetak se je zdaj po malem sprijaznjeval s temi zanj skraja nemogočimi načrti. Ne toliko zato, da bi se bil v teh tegobnih dneh več ko doslej pečal s temi zadevami, temveč pred vsem, ker je iz svoje lastne nesreče začutil v sebi naravnost žgoče zanimanje, da bi kaj več izvedel o sličnih socialnih zadevah, ki morda nekoč zadevajo tudi njega.

A ta nova, vendar že davna zamisel, ki je postala zdaj tako pereča, terja vendar prav različne ukrepe.

Zato se je Devetak posebno poglobil v to,

kako naj se izvede ta reč v njihovem kotu. Peter mu rad pojasni to in ono. Ker so vsi Devetaki skupaj pod Petrinkino streho in je Mimika že od nekdanj močno podpirala naselitvene težnje mladine, se sučejo vsi razgovori v hiši okoli tega. Celu babica in Petrinka prisedejo pogosto in povejo svoje o nameravani naselitvi.

Pri vseh teh pogovorih stopa Peter vedno bolj v ozadje in postaja glavna zagovornica teženj mladih ljudi Mimika. To je pa tudi umevno, saj zdaj ne gre le za tuje brige, temveč za lastno bodočnost. Spoznala je, da ne bo nikoli naslednica na Devetakovini. Vsega tega je konec, pa najsi Devetak še vedno in vedno razmišljuje o tem. Ona si bo zgradila lastno življenje. Francetova je z dušo in telesom in mora misliti še na otroka, ki pride na svet.

»Tudi to je neko devetaštvo. Samo takšno, ki nam je zaenkrat še neznan!« pravi nekoč babica v veri, da je zadela s tem pravo. Devetak še dolgo razmišlja o teh besedah.

Ko Mimika tako govori, jo gleda oče kakor neko čudo in kar ne more verjeti, da sta to njegovo lastno meso in njegova lastna kri. Ko mu pa uide pogled po hčerki in vidi, da postaja mati, se spomni vseh bridkih tegob, kako je pač prej sodil, ko se je vse v njem upiralo z jezo in ponosom proti njej.

Zdaj pa je tudi zanj prišlo nepobitno dognanje: naj se jezi ali ne, svet teče naprej. Pot sveta pa ni prav nič odvisna od Devetaka, temveč od večno nove rasti in prenovitve. Ko zdaj verjame po tolikih udarcih usode na to moč, spoznava, da je vse njegovo devetaštvo, na katerega je bil tako ponosen,

srednjih šolah spet upostavlil, med tem ko so visoke šole še zaprte. Po vesteh francoskih listov je za dr. Schuschnigga tudi vse socialistično delavstvo Avstrije.

Po vesteh iz Tokia

so japonske čete izvojevale veliko zmago ob Rumeni reki.

Posrečilo se jim je obkoliti kitajsko vojsko, ki šteje 250.000 mož in katere usoda je zdaj negotova. Zaradi tega je v nevarnosti vsa pokrajina Šansi. Kitajsko vrhovno poveljstvo je poslalo tej obkoljeni vojski na pomoč večje število letal, ki bodo skušala zadržati Japonce in razbiti njihov obroč.

Gospodarstvo

Uvoz semena za gojitev boljših vrst carine prost

Ze januarja je ministrski svet odobril odločbo, da so žito, riž, krompir, sočivno seme, oljnati plodovi, oljnato semenje in cvetlična semena prosti carine, če se uvozijo zaradi gojitve boljših vrst. Za semenski krompir velja ta ugodnost samo v času od 1. novembra do konca februarja.

Zadaj je finančni minister v soglasju s kmetijskim ministrom izdal pogoje za carine prost uvoz semenja. Ti pogoji navajajo med drugim: Za carine prost uvoz boljših vrst semen kulturnih rastlin sta potrebna: potrdilo pristojne banske uprave in odlok carinskega oddelka finančnega ministrstva o oprostitvi carine. Banska uprava mora v svojem izkazu potrditi, da bo uvoznik uvoženo seme porabil izključno za setev zaradi pridobivanja boljših vrst semena dotične rastline. Prošnje za ta potrdila morajo kmetovalci predložiti banskim upravam preko sreskih načelstev ali mestnih poglavarstev, kmetijske zadruga in kmetijska združenja pa preko svojih zvez, odnosno osrednje zveze kmetijskih zadrug, Osrednje zveze kmetijskih združenj, kmetijske ustanove (državne in samoupravne) in protokolirane trgovine s semeni bodo zahtevale potrdila neposredno od pristojne banske uprave. S temi potrdili se uvozniki potem obrnejo zaradi priznanja carinske prostosti na carinski oddelek finančnega ministrstva.

komaj kosmič puha, ki ga odpihne že vsak vetr. Vse to je spoznal v tisti strahotni noči, ki je zmlela njegovo ponosno domačijo kakor otroško igračko v kup razvalin. Ko je postal siromašnejši in je bil kakor vsi drugi v svoji hudi bedi navezan na pomoč sočloveka, je zdajci spoznal, da je tudi Mimika sirota in da ima kakor vsak drugi človek pravico do življenja, do svojega življenja! Kar mu je bilo prej tuje, mu je danes tako pri srcu, da se čuti sam prizadetega, kar zbuja v njem vso zatajeno ljubezen, da bi mnogokrat najrajši vzel Mimiko v naročje in jo nosil štiporamo kakor takrat, ko je bila še majhno dete.

Tako posedeva s Petrom in Mimiko in z drugimi v hiši sestre Petrinke, poslušaj, premišljava in skuša razumeti. Seveda se oglasi še pogosto njegov odpor, če na primer reče Mimika:

»Le, kar pridobiš z lastnimi rokami, ima vrednost! Prav po očetovsko jo zavrne smeje se njeni vnemi!

»Čemu boš pa delala in pripravila to in ono, če zraven ne misliš, da bo to nekoč dedščina za tiste, ki pridejo za teboj?... Za tvojega otročička, postavim.

Prav tako tudi, ko vzklikne ona v preveliki gorečnosti:

»Denar je pač največja nesreča za nas vse!»

Tedaj ji mirno oponese:

»Prav imaš in nimaš prav. Ti moj Bog, če plačaš s kravo, kozo ali s čim drugim tisto, kar nujno potrebuješ zase, potem sta pač tudi krava in koza vrednoti. Če se potem reče temu denar ali ne! Mar so moje besede napačne?»

NAZNANJAMO

da je že prejela ogromne množine pomladanskega in letnega blaga ter ga prodaja v povečanih prostorih največja domača trgovska hiša v Jugoslaviji — Stermecki — Celje šte. 22. — Prodaja ga po tako nizkih cenah, da se izplača vsakemu kupcu iz Slovenije priti v Celje; ako mu je to osebno nemogoče, naj piše po novcenik in vzorce, kar bo le v njegovo korist

Tedenski tržni pregled

GOVED IN SVINJE. Na sejmu v Kranju so se za kg žive teže trgovali: voli I. po 5,50, II. po 5, III. po 4,50, telice I. po 5,50, II. po

5, III. po 4,50, krave I. po 5, II. po 4,50, III. po 4, teleta I. po 7, II. po 6, prašiči hrvaški špeharji po 10,50, domači pršutarji po 8 din. Mladi pujski, 7 do 8 tednov stari so bili po

Mimika mu mora seveda pritrčiti, čeprav ji to ne gre prav v račun. So pa spet druga vprašanja, pri katerih mora Devetak molčati, ker bi ji moral sicer dati prav. V srcu pa ne more tajiti, da imajo tudi mladi v marsičem prav. Tako ga dekle nekoč zgrabi:

»Če je že kdo med največjimi posestniki daleč naokoli, mar je treba potem tudi, da dobi najbogatejši tudi največji delež vaškega gozda in največji siromak najmanjšega? Kaj ni isto še danes pri vseh delitvah vaške zemlje. Srenja, ki to dopusti, stori največjo krivico prav največjim siromakom! In to bi ne smelo tako biti, oče...»

»No, in?« vpraša oče in dvigne obrvi: »Kako pa naj bi bilo sicer?»

V Mimikinih očeh se vname bojaželjnost: »Gmajna pripada vsem nam, kar nas je tukaj v Solčavi! Zato mislim, da bi morala soseska prav posebno gledati na siromake in ne najprej na bogatine!»

Ko vidi, da oče poslušaj, takoj nadaljuje: »Sodim, da bi bilo treba gmajno od leta do leta nanovo razdeliti po tem, kakor pač komu uspeva gospodarstvo!»

Zdajci se nasmehne Devetak: »Kaj naj bo gmajna nagrada za lenuhe? Toda Mimika se krepko postavi v bran: »Da ne bo kdo zaradi tega lesa lenuharil, na to bodo že drugi gledali!»

Devetak se počohlja enkrat, dvakrat po neobriti bradi, pomisli in nazadnje pritegne, da bi tudi on sam bil za takšno rešitev.

»Potemtakem bi prišel na vsakega brezposelnega naseljence primeren kos srenskega gozda!« zaključil Mimika. Ko pa je že vsa v ognju, pripomni še takoj: »Prav tako sodim, bi bilo treba ravnati tudi z ostalimi zemlji-

ščem: da bi ne imeli eden več ko dovolj, drugi pa manj ko dovolj ali pa celo prav ničesar! Kaj pravite k temu, oče?»

To pa nikakor ne gre Devetaku v glavo: »To ste pravi revolucionarji. Ne, za takšne delitve pač nimam razumevanja! Kam bi pa prišli, če bi iz večje pridnosti in spretnosti enega delili naravnost nagrade večji lenobi in nerodnosti drugega! Tukaj pa nisem jaz zraven!»

Prav mirno, toda z vsem poudarkom reče to Devetak. Sicer pa tudi Mimika ni tako prekucuška, kakor se ji pogosto zaleti beseda iz njenih pregorelih misli. Na svojih osnovnih mislih sicer krepko drži, toda rada pripozna, da tudi to ni tako napačno, kar ji oporeka oče. Zato išče z njim pobotanja:

»Ne rečem, da nimate prav, oče, toda soseska ima vendar gori v planinah toliko zemlje, ki služi samo za pašo.« Pri teh besedah pogleda vse po vrsti: »Toliko pašnika pač ne potrebuje solčavska živina! Kaj ni dovolj in boljše paše v nižjih legah! Dolžnost soseske je, da prepusti višje dele planine ubožnim domačim naseljencem. S tem bo vsem pomagano!»

»Seveda, o tem se da govoriti!« pritrči Devetak. Pri tem pa hoče vedeti, kaj mislijo gori pridelovat ti naseljenci. Mimika je v hudi zadregi. Zato vzdihne:

»Škoda, da ni Franceta poleg!»

Ker tega pač ni, mora Devetaku tolmačiti te zadeve Peter:

»Planinski svet — to so že vse drugod pozikuzili — je prav kakor vstvarjen za pridelovanje zlatega ovsa. Na travščih gori bomo pridelovali to travno seme, po katerem je povsod mnogo povpraševanja. To nam bo

105 do 130 za rilec. Goveje meso I. prednji del 10, zadnji del 12, II. prednji del 8, zadnji del 12, III. prednji del 7, zadnji del 9, svinjina 14 do 16, slanina 20 do 26, svinjska mašč 19 din. V Ptujju so bili voli po 4 do 6 din za kg žive teže po kakovosti.

VINO. V Slovenskih goricah se plačuje pri vinogradnikih: novo vino iz kakovostnih vrst grozdja po 4 do 5.50, novo iz navadnih vrst po 3 do 4, fino kakovostno vino po 5 do 6 din za liter.

LES. Izvoz lesa je majhen. Cene se drže. Trgujejo se za kubični meter: hrastov les po 650 do 700, smrekovi hlodi po 150 do 200, smrekovi trami po 220 do 300, mecesnovi hlodi po 220 do 260, borovi hlodi po 200 do 300, smrekove deske 4 m po 280 do 420, mecesnovne deske po 600 do 800, hrastove deske po 600 do 1500, bukove deske po 300 do 650 dinarjev.

KRMA. Na ptujjskem sejmu se je trgovalo seno po 45, v Kranju pa po 75 din za 100 kg. Slama dosega na naših trgih cene med 30 do največ 50 din za 100 kg.

KROMPIR se prodaja po naših mestih med 70 in 90 din za 100 kg. V Kranju se je trgoval te dni po 80 din.

SIROVE KOŽE. V Kranju so se trgovale: goveje po 12 do 14, telečje po 15 in svinjske po 10 din, a v Ptujju: goveje po 10 do 11, telečje po 14 in svinjske po 10 do 12 din za kilogram.

JABOLKA so bila v Ptujju po 250 do 400 in v Kranju 250 do 500 din za 100 kg po kakovosti.

MED. V Kranju se mu je cena gibala med 22 in 26 din za kg.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 1. t. m. v devizah (s prišteto premijo):

1 holandski goldinar za 24.01 do 24.16 Din;
1 nemško marko za 17.34 do 17.48 Din;
1 angleški funt za 214.91 do 216.97 Din;
1 ameriški dolar za 42.56 do 42.92 Din;
100 francoskih frankov za 139.44 do 141.33 Din;

100 češkoslovaških kron za 150.64 do 151.74 Din;

100 italijanskih lir za 224.84 do 227.93 Din.

Vojna škoda se je trgovala v Zagrebu po 454 Din. Avstrijski šilingi so bili v Ljubljani v zasebnem kliringu po 8.43 Din, nemški klirinški čeki pa po 14.40 Din.

prineslo denarja v hiše, nekaj bomo pa še pridelali hrane za dom. Povedati pa moram, da je ves ta načrt skoval France,« pripomni s poudarkom Peter.

»Ovbe, ovbe, da je vse to od Franceta?« se čudi Devetak.

»Kakopak!... Tudi tega še ne veste, da je France napravil že lansko leto gori poizkus s takšnim traviščem. In kako se mu je obnesel! Soseska planina gori poleg vaše bi mogla postati tako dom in rednica za petdeset in še več družin, ki nimajo v dolini ne dela ne jela,« pripomni ne brez posebnega zadoščenja Peter, Mimika pa mu veselo pritrjuje. Oba gledata napeto na Devetaka, ki sedi povsem tih, ko premišljuje vse to. Šele čez nekaj časa se oglasi:

»To bi bilo prav toliko novih selišč, kolikor imamo v Solčavi ubožnih ljudi.« Bolj zase reče te besede Devetak, kakor nekdo, ki preudarni nov načrt in ga zase preizkuša. Šele zdaj se ozre po navzočih: »Vse to se bo dalo s pomočjo soseske urediti! Seveda bodo morala tudi druga oblastva nekaj pripomoči.«

Peter in Mimika sta že oba v ognju: »Tudi po drugih vaseh dol do Mozirja bi se dale soseske planine podobno izkoristiti, kar bi odstranilo mnogo siromaščine. Treba je samo prepustiti mladim in delavnim rokam svet za obdelovanje. Nekaj denarja že ima ta ali oni, da bi si mogli kupiti dva repa. Tudi če pade vsa agrarna reforma v vodo, bi se dalo na ta način mnogo doseči.«

Peter je že tako ves pri delu, da se razvname:

Sejmi

7. marca: Murska Sobota, Radeče pri Zidanem mostu, Vrhnika;
8. marca: Kamnik, Pilštanj, Velika Loka;
9. marca: Turjak, Kotoriba;
10. marca: Škocijan, Hodoš, Kostrivnica, Rakka, Smuk, Dol pri Hrastniku, Kapela pri Brežicah, Sv. Jurij ob Taboru, Sv. Jurij ob juž. železnici;
12. marca: Slovenjgradec (samo za živino), Dolenji Logatec, Drnovo, Radovljica, Sv. Lovrenc na Dravskem polju, Vesela gora;
13. marca: Poljčane, Loka pri Zidanem mostu.

Drobne vesti

— **Podpore zadrugam.** Kmetijsko ministrstvo objavlja, da bo od 1. aprila dalje podeljevalo podpore izključno samo proizvajalnim (produktivnim) zadrugam, ker za druge sploh ne bo imelo proračunskih sredstev. Za odobravanje podpor proizvajalnim zadrugam pa bo na podlagi člena 107. točke 3. zakona o gospodarskih združenjih izdan pravilnik, v katerem bodo obseženi za podeljevanje podpor tem zadrugam pogoji, ki se jih bo ministrstvo držalo. Vse zadruge in ostale kmetijske organizacije se na to opozarjajo. Ponovno se tudi objavlja, da ministrstvo v bodoče ne bo rešilo nobene prošnje za podporo, če ne bo na njej poročila in predloga kraljevske banske uprave. Zato naj nobena organizacija ne vloga prošnje drugače kakor po uradni poti, ker bodo sicer trud in stroški zastonj.

— **Za obrtnike in industrijce.** Zaradi čisto opaženih nedostatkov se opozarjajo vsi, ki nameravajo postaviti, odnosno bistveno izpremeniti ali razširiti obrtno delavnico ali industrijsko napravo, da vložijo prošnjo za zadevno obrtnopolicijsko odobritev pravočasno ter jo opremijo v smislu paragrafa 108. obrtnega zakona z vsemi potrebnimi prilogi, ki morajo biti po določili tega paragrafa v zvezi s paragrafom 16. zakona o pooblaščenih inženjerjih in arhitektih ustrezno podpisane in kakor vloga sama predpisno kolkovane. Pomanjkljivo opremljene prošnje se bodo po paragrafu 109., odstavek 1. navedenega zakona vračale v dopolnitev. Enako je pravočasno prijaviti izvršitev gradnje, odnosno preureditve naprave in zaprositi za uporabno odobritev. Postavitev, bistvena izprememba ali izvršitev naprave brez prejšnje obrtnopolicijske odobritve in postavitvev

izvršene, odnosno preurejene naprave v obrat, brez prejšnje uporabne odobritve, so nedopustne in kaznive.

— **Železarna v Zenici bo letos dobavila 3500 vagonov tračnic.** Med prometnim ministrstvom in Industrijo železa, d. d. v Zenici, je dosežen sporazum glede dobave železniških tračnic. Po tem sporazumu bo železarna v Zenici dobavila v teku letošnjega leta prometnemu ministrstvu 3500 vagonov železniških tračnic. Zaenkrat so naročene izključno normalnotirne tračnice, pozneje pa bodo naročene še tračnice za ozkotirne železnice.

— **Pridobivanje premoga v naši državi se večja.** 479.800 ton premoga je znašala produkcija v vseh premogovnikih Jugoslavije v januarju. V primeri z lanskim letom se je povečala za 38.000 ton ali za 8.6 odstotka, v primeri z januarjem leta 1936. pa celo za 17.3 odstotka.

— **V Brodu bodo pričeli izdelovati kolesa.** Po vesti iz Beograda se bavi tvornica vagonov, strojev in mostov v Brodu z načrtom, da bi pričela izdelovati kolesa.

D O P I S I

KORITNO. Naša vas stoji na bregu, ki se počasi spušča proti Opotnici. Pri obdelovanju zemlje zato dosti trpimo. Posebno pa smo prizadeti radi pomanjkanja vode. Spričo strmega pobočja ni pravih studencev, ker se voda naglo odteka v dolino. Zasilni studenci pa ne zadostujejo potrebam. Med nami se je zavoljo tega zbudila želja po zgraditvi vodovoda, ki bi nam zelo olajšal življenje in nas rešil trpljenja, ki je v zvezi z vodno preskrbo iz doline. Upamo, da se bo za vodovod dobil tudi prispevek države in banovine.

SELNICA OB DRAVI. Že proti koncu lanskega leta nas je občinski sluga obvestil, da bodo morali po novem letu delavci in kočarji, ki rede kakšno prase in se ne preživljajo od kmetijstva, plačati občutno davščino od zakola živali. Ta ubožni del naroda, ki skoro polovico leta uživa rodo ali lojevo prežganko in komaj čaka, da bi se enkrat nasitil s krompirjem, zabeljenim s pravo svinjsko mastjo, strašno občuti to dajatev. Kje naj vzame siromak denar, ki ga nima niti za sol in za obleko otrok. Prosimo pristojne činitelje, da se ta davščina odpravi.

Pogled mu obvisi sredi te misli na položni ravnici niže podrtje domačije:

»Tukaj postavim naš novi dom!«

S preudarnimi koraki meri Devetak ravnico in določa mesto za hišo, hlev in drugo...

XVII. POGlavJE

Tedni so minili od tega. Nebo, ki je prej izlivalo vesoljni potop na Solčavo, je spet vedro. Na sveži mo: ini jadra spet sonce od vzhoda na zapad. Solčavci so še vedno v sili, toda že se boljše. Pomoči po strašni neumi prizadetim sicer ni mogoče nuditi takoj, da bi vse spet lahko popravili, vendar je že storjen dober začetek. Povsod so pridne roke na delu, da odstranijo sledove nesreče. Kakor hitro se začne človek izkopalati iz nesreče, se zdi le-ta že takoj manjša. Nič več je tako hudo ne občutiš, ko moraš pač gledati, kako jo boš prebolel. Nekaj z lastnim delom, nekaj s tujo pomočjo se vrača počasi spet upanje v hudo prizadeto dolino. Polne roke dela ima vse, da se očistijo njive in travniki kamenja in drugega plavotja. Skrbno pobirajo kamenje na kupe in ga vozijo stran. Potem pa plug spet na novo obrne svet, kakor da se ni nič pripetilo. Drugi spet vozijo kamenje za nov nasip ob Savinji, da se ne ponovi spet kdaj slična nesreča. Spet drugi so uredili novo strugo za vodo, ali še vedno obilno izvira iz novega jezera gor v planini. S težavo so dokončali prekop preko grebena tja v Dolgo drčo, kamor se zdaj izliva voda in je tako nastal iz skromnega potočka kar cel potok.

(Dalje prihodnjic.)

»Sami si postavimo potrebne stavbe, Devetak. To uredimo s pomočjo naselitvene zadruge, kjer drug drugemu pri delu pomaga. Lesa bomo dobili dovolj v soseskih gozdovih, France nam ga bo pa razžagal. Zadruga bo tudi vnovčevala vse naše pridelke in prirastke živine.«

Poln zaupanja je Peter, prav kakor vsa brezposelna solčavska mladina, ki hoče le eno — dela. Že drugi dan se je razvedelo po vsej dolini, kaj so se menili in prehtevali v Petrinkinji hiši.

»Samo dela za naše pridne roke nam je treba dati!« pravi solčavska mladina.

Devetaku je postalo nekako proti njegovi volji spet toplo pri srcu. Ko se pogovarjata z županom Knezom o vsem tem, se izkaže, da pozna že tudi ta vso to reč. Zdaj je treba le še krepko zgrabiti to zadevo, da postane dejstvo.

Kako daleč stran so te nove namere od starega oblastnega devetaštvala! Toda, kaj ni to pokopano pod ruševinami strahotnega plazu? Ves drug stopa Devetak s prošnjim korakom gor na ruševine Devetakovine, da določi spet selišče za novi dom. Ko mu uide pogled tja na sosesko planino, pomisli: »Peter in jaz, oba bova stavila domačiji. On je bil včeraj še hlapec, jaz pa Devetak. Jutri se bova pa že pogovarjala, kako bova stavila hiši, kje bosta hlev, kje novi gnojišči... Naglo se je svet zavrtel... Prav je tako, saj se tudi drugod vrtil in bi ne bilo prav, da mi kar na mestu korakamo. Kakšen sunek bi bil, če bi vse to novo življenje planilo kar zviškoma na nas! Sicer pa Bog ne daj!«

SINJI VRH. Na desnem bregu Kolpe je kraj Severin, ki slovi po nekdanjem Frankopanskem lovskem dvorcu, zdaj lasti g. Arka, zeta g. Franje Tavčarjeve. Tukaj in v bližnji okolici živi precej baptistov, ki so si lani zgradili prostrano cerkev ali, kakor oni pravijo, molitveni dom. Tudi v sosednem Damlju in po slovenski strani imajo svoje sovornike, ki se nazivajo med seboj bratje. Imajo svojega duhovnika. Slišimo, da jih tudi katoliki posejajo pri njihovem bogoslužju, zlasti ob nedeljah popoldne. — Zdaj bi pa rad še o šolskih razmerah kaj omenil, zlasti o zadnjem sejnem zapisniku krajevnega šolskega odbora. Tudi bi rad povedal, kako je neke mu agitatorju uspelo v farovžu priporočanje »dobrega« časopisja in kaj je držal Lojze v rokah, ko so stali pred fotografskim aparatom. No, pa o tem morda pri kakšni drugi priložnosti več!

SV. TROJICA V SLOV. GORICAH. Sokolska četa je uprizorila v nedeljo 20. m. m. Pohlovo veseloiqro »Zakonci stavkajo«. Tudi pri tej igri so gledalci lahko opazili resno delo domačih diletantov, ki lahko zadovolji tudi razvajenca. Resnim so sledili tudi ljubki in veseli prizori, ki so bili deležni največjega odobravanja pri gledalcih. Želimo si v našem kraju še več sličnih prireditev. Dvorana je bila nabito polna, kar je v teh hudih časih že prava redkost. Poleg mnogih domačinov so posejeli prireditev v prav lepem številu tudi bližnji in daljni okoličani. Videli smo goste od Sv. Lenarta, Sv. Benedikta in še celo od Sv. Andraža, kar je prav razveseljivo!

ŠMARTNO OB DRETI. Iz Zadrecke doline se malo oglašamo, čeprav se tudi tu marsikaj zgodi. Že lani je naš novi spoštovani go-

spod župnik prosil in opominjal s prižnice fante in može, naj ne ostajajo med cerkvenim opravilom zunaj cerkve in naj ne motijo z govorjenjem in kajenjem službe božje. Vsi opomini pa so ostali bob ob steno. A motili bi se, če bi mislili, da so tisti, ki se za take opomine nič ne zmenijo, recimo nacionalisti. O ne, to je nam nasprotna mladina. Vsaj nedavno nedeljo smo to opazili. Mislimo, da bi bilo dobro, če bi bila ta mladina tudi pri izvrševanju svojih verskih dolžnosti tako strogo katoliška, kakor je pri politiki in širjenju svojih listov.

Domače novosti

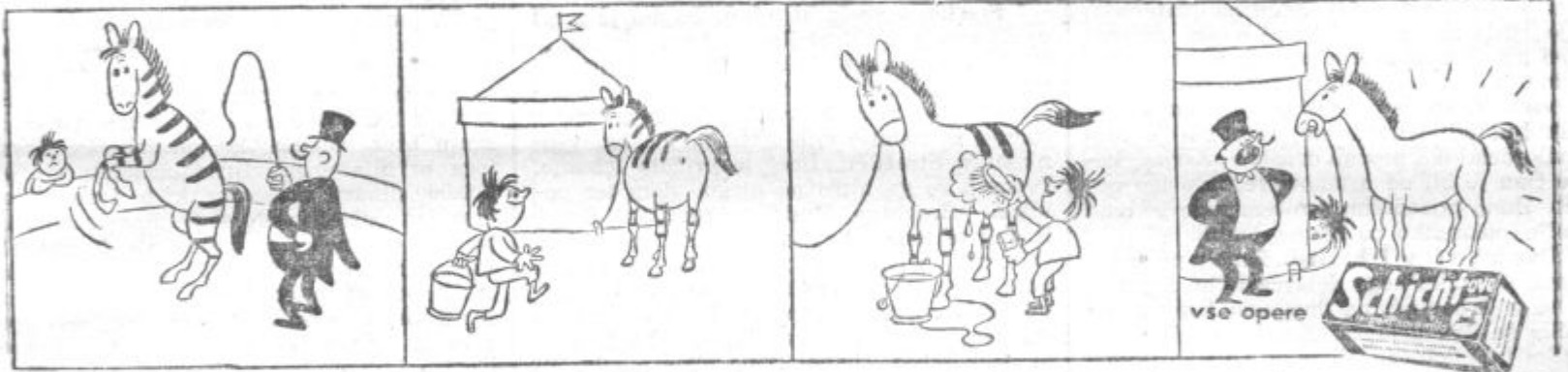
* **Koliko je v Sloveniji nedržavnih cest.** Iz poslovnega poročila tehničnega oddelka dravske banovine, podanega na zasedanju banovinskega sveta, povzemamo: V banovinski cestni upravi je bilo 1198 km banovinskih cest prvega reda, 2892 km banovinskih cest drugega reda in 29 km dovoznih cest k železniškim postajam, skupno 4119 km cestnih prog. Na ozemlju banovine je še 18.528 km občinskih cest, tako da znaša skupna dolžina nedržavnega cestnega omrežja v dravski banovini 22.647 km.

* **Dr. Maček bo vendarle obiskal Beograd.** Na svojem shodu v Bosanski Gradski je zemljoradniški prvak dr. Čubrilovič napovedal obisk dr. Vladka Mačka v Beogradu. Dr. Čubrilovič je dejal takole: »Mi v združenih opoziciji gledamo z velikim upanjem na razvoj političnega položaja v naši državi. Z zanesljive strani smo izvedeli, da bo dr.

Maček v najkrajšem času obiskal Beograd in ob tej priložnosti predsejval delovnemu odboru bloka strank izvenparlamentarne opozicije. Takrat se bodo sklenile važne odločitve. Ni izključeno, da bo dr. Maček svoj obisk v Beogradu izrabil tudi za to, da pride v stik z drugimi političnimi osebnostmi. Mi smo prepričani, da bo bivanje dr. Mačka v Beogradu vplivalo na živahnejši razvoj našega notranjepolitičnega položaja.

* **Nad en milijon naših državljanov živi v tujih državah.** Organizacija izseljencev v Zagrebu je imela te dni občni zbor, na katerem se je naglašalo, da bi bilo treba v naši državi zgraditi dom za stare in onemogle izseljence. Reklo se je tudi, da živi v tujini nad en milijon naših državljanov, in zato po pravici pravimo našim izseljencem deseta banovina.

* **Duhovniki in politična kritika.** Mačkov »Hrvatski dnevnik« odločno zavrača očitke, da napadajo nekateri mačkovski poslanci hrvatske škofo in duhovnike z letaki in na javnih zborovanjih. »Hrvatski dnevnik« opozarja najprej, da mora pač tudi duhovnik biti pripravljen na kritiko, če se začne vtikati v politiko in javne posle. Med drugim piše »Hrvatski dnevnik«: Duhovščina se ne sme razburjati zaradi kritike političnega delovanja tega ali onega duhovnika in je ne sme označevati kot kritiko vsega duhovniškega stanu. Hrvatski narodni zastopniki niso nikoli napadali v svojih govorih duhovščine kot celote ali celo hrvatski episkopat. Kdor nesebično služi hrvatskemu narodu, tega nihče ne napada, posebno če je res samo navaden bojevnik v hrvatskem narodnem gibanju pod sedanjim vodstvom kakor to trdijo nekateri duhovniki v svojih izjavah.

Frank Froest:

Neznanka s tančico

Kriminalni roman.

»Zakaj pa, dečko?« je menil Foyle. »Saj hočem v hišo. Bill Reid mi je dejal, naj pridem sem, če želim igrati. Kaj ne poznate starega Billa Reida.«

»Zdaj ni tu nič,« je že nekoliko spraviljeve rekel Jim. »Pojdite zdaj in se vrnite zvečer.«

»To ni res!« je vzkliknil Foyle. »Stari Bill mi je rekel, mi je rekel...«

Zdaj je Jima minila potrpežljivost. Skočil je izza vrat, da bi pijanca zgrabil in vrgel na cesto. Toda možak se je bridko zmotil. Roka, s katero je hotel popasti Foylea, je prišla za prazen zrak, zakaj Foyle je bil sklonil glavo in sunil z njo tako močno v Jimove prsi, da sta oba moža omahnila v hišo in tesno za vrata padla na tla. Zdaj Foyle ni izgubljal časa. Ležal je na žrtvi in med tem, ko je tiščal možaka z glavo in brado ob tla, je njegova desnica dvakrat krepko lopnila. Jim je samo malo zagrgal in izgubil zavest. Ker učinek takih udarcev navadno ni dolgotrajen, je privezal nezavestnežu žepni robec pred usta in uklenil njegove roke pod kolena, da se ne bo mogel gani, kadar se spet osvesti. Nato mu je še sezul čevlje in s trakovi za čevlje zvezal noge. Zaprl je vrata, ne da bi jih bil zapahnil, in stopil po stopnicah.

Zgoraj mu ni bilo treba iskati pravih vrat, zakaj žvenkljanje denarja in vzkliki iz raznih ust so mu pokazali pravo sobo. Ko je mirno in na vitez nebržno stopil v igralno

sobo, se je komaj ta ali oni ozrl nanj. Zanašali so se na to, da je Jim puščal v hišo samo nesumljive ljudi. Hitro so njegove oči pregledale ljudi okoli mize. Njegovo pričakovanje ga ni varalo: dva koraka pred njim je sedel Ivan Abramovič ter ni videl in ne slišal ničesar drugega kakor igro.

Foyle je vzel iz žepa srebrn novc in stavil. V tistem trenutku se je Ivanov pogled srečal s Foyleovim. Ivan ga je prepoznal in tako naglo skočil pokoncu, da je prevrnil stol. S stegneno roko je pokazal na uradnika.

»Ta le mož — kako je pa prišel sem?« je zakričal.

Kakšni dve sekundi je bilo vse tiho. Heldon Foyle se je umaknil proti vratom. Hkratu pa zgrabil za stol, da ga bo imel za orožje, če bo treba.

»To je policijski uradnik!« je nadaljeval Rus razburjeno. »Poznam ga. Načelnik kriminalne policije Foyle je to.«

Nekaj trenutkov je vladalo splošno kričanje, potem pa je spet vse utihnilo. Heldon Foyle se je naslonil na steno in odvrnil: »Da, policijski uradnik sem. Hiša je obkoljena. Najbolje storite, če se zadržite mirno. Vi tamkaj, denite nož v žep!«

Ukaz je zvenel tako ostro in zapovedljivo, da je Grk, v žigar rokah se je jeklo zabliskalo, hitro spravil rezilo. Toda Foyle je vedel, da je imel opravka s čredo divjih živali. Bilo mu je pri srcu kakor krotilecu zveri, katerega moč temelji samo na pogumu in za-

povedljivem zadržanju. Previdno je začel v žepu iskati svojo signalno piščalko.

»Možaku bomo že pomagali,« je siknil Kellerjev strupeni glas. »Ne bo nas ugnal ne.«

»Naprej, dečki!« je vzkliknil Ivan in stopil v ospredje.

Heldon Foyle je vtaknil piščalko v usta in krepko prijel za stol. Ko so planili vanj, je trikrat zažvižgal na posebno kratak, oster način policistov in udaril z vso močjo s stolom po kolovodji. Bil je Keller. Ko se je ta nezavesten zgrudil, je Foyle zavihtel stol v polkrogu pred seboj, tako da je imel okoli sebe prostor. Spet je zažvižgala njegova piščalka. Ivan je skočil od strani in zgrabil njegov stol za eno nogo. Grozeči obrazi so se mu približali.

Druge roke so pomagale držati Rusu stol. Pa še zmerom ni bilo od nikoder pomoči. Vmes je enkrat pogledal gubasti usnjati obraz Kitajca izza vrat, pa je takoj spet izgubil. Še enkrat je zabrnol žvižg in hkratu ga je udarila neka pest v obraz. Foyle je spustil stol in se branil z rokami. Sicer je imel s seboj revolver, toda se ga je hotel ostari navadi londonske policije poskušati le v skrajni potrebi. Polagoma se je pomikal ob steni, dokler ni dosegel kota. Tu se mu je mogla približati drhal samo od spredaj.

Nož je zašvistnil po zraku in staklenica ga je zadela na pleča. Zdaj je nastopil trenutek. Vsi so se plašno umaknili, ko so zagledali pred seboj cev revolverja.

»Saj se ne bo upal streljati!« se je zaskičal Ivanov glas.

Uradnik se je prav dobro zavedal, da to posmehovanje ni bilo neupravičeno. Še zmerom so nastale velike nevéščnosti, kadar je

ne pridejo sorodniki, katere sta že obvestila. Navedla sta tudi trup, katerega sta uporabila. Sledila sta lastnoročna podpisa, in sicer Jaroslav Sigur in Marija Jariš-Susić, Zagreb, Kraljice Marije 28-I. Zenska se je rodila leta 1915, moški pa leta 1909. Iz Zagreba so dobili telefonično sporočilo, naj se s pokopom počaka, dokler ne prideta mati ženske in brat moškega ter poskrbita za prevoz v Zagreb.

* Na tisočakah je pekel prašička za svoj god neki kmet v Novakovcih pri Varaždinu, da bi pogostil prijatelje. Tako drage peke si seveda ni privoščil nalašč, marveč po nesrečnem naključju. Žene ni bilo doma. Pred odhodom pa je vtaknila v krušno peč ves prihranek v znesku osmih tisočakov. Ker se žena ni vrnila, se je mož sam lotil gospodinjkega posla in za peko prašička se mu je zdela najbolj pripravna krušna peč. Ko se je žena vrnila, tisočakov že davno ni bilo več in veselo gostovanje se je spremenilo v veliko žalost.

* Pod Pohorjem je gorelo. V petek zvečer je v gospodarskem posloju posestnika Franca Lobnika v Pivoli pri Hočah nastal požar, ki se je razširil na vso domačijo. Domačinom se je posrečilo rešiti le živino in nekatere gospodarske stroje. Na kraj požara so prihiteeli domači, hočki in bohovski gasilci, ki so z združenimi močmi ogenj omejili. Kako je ogenj nastal, se ne ve.

* Smrtna nesreča rudarja. Pred kratkim zvečer se je v Trbovljah na dnevnem kopu Neži smrtno ponesrečil 40letni rudniški delavec Korošec Miha. Nesreča se je zgodila tako, da je šel Korošec s tovariši po odstranitvi materiala na etažo, da odkoplje zrahljani material. V tistem trenutku pa se je sprožila na etaži večja množina materiala, ki je ležala na mokri ilovnati plošči, zdrknila po pobočju in zasula nesrečnega Korošca. Preminili delavec je bil mirnega značaja in pri vseh, ki so ga poznali priljubljen. Bil je velik ljubitelj lepe pesmi, zato mu je pripravilo delavsko pevsko društvo »Zarja«, katere član je bil od ustanovitve, zelo lep pogreb. Hudo prizadetim svojcem naše iskreno sožalje, pokojniku pa blag spomin!

* Dve nesreči v Trbovljah. Kmalu po smrtni nesreči rudniškega delavca Mihe Korošca sta se v Trbovljah na dnevnem kopu ponesrečila še dva delavca. Zasulo je 35letnega Čajška in 24letnega Metelka. Oba so prepegljali v rudniško bolnišnico. Na mestu je pač

nalni policiji. Poslušaj me, Fairfield. Recimo, da vem, kdo je bil Goldenburg in kako je bil umorjen... Recimo, da bi bil moral izdati prijatelja ali pa vzeti krivdo na svoje rame, če ne bi bil izginil... Recimo, da si nisem ničesar mislil pri tem, ko sem te takrat v klubu prosil, da me ne izdaš, da sem šel proč... Ničesar nisem storil, česar ne bi takoj spet ponovil... Udaril je s pestjo po mizi in njegove oči so se zaiskrile. »Rečem ti, da nisem mogel drugače ravnati, kakor sem ravnal! Celo ti, ki me pač dobro poznaš, ne moreš imeti pojma o tem, koliko sem prestal, dokler je bil oni človek živ. In od tistega časa, ko je bil Goldenburg umorjen, sem trpel peklenške muke. Policija mi je bila od početka zmerom za petami. Imel sem le malo denarja pri sebi in se nisem upal vnovčiti čeka, ker sem baje mrtev mož. Celo svoje zlate ure si nisem upal zastaviti. Vse moje poznejše poizkuse, da bi si pribavil denar, je onemogočila policija, ki me je tudi čisto ločila od prijateljev. Imam še samo 15 šillingov. Razen tega se ne upam vrniti v svoje zadnje bivališče, odkar so me izsledili v mojem skrivališču. Zadnje noč sem prebil pod mostnim obokom na obrežju Themse.«

Od razburjenja zasopljen je utihnil. Fairfield ga je bil že videl v trenutkih nevarnosti, toda še nikdar tako silno vznemirjenega. Videl je, da so se njegove mišičaste roke tresle, in že to samo je bilo dokaz strastnega razburjenja resnega moža. Stopil je k stranski mizi, zmešal nekaj konjaka z mineralno vodo in ponudil Grellu. Toda Fairfieldov obraz je bil še zmerom trd in negiben.

»Izpij,« je dejal in mirno nadaljeval, ko je bil Grell izpraznil čašico: »Nič ne koristi

želja, da se spričo nesreč podvojijo varnostni ukrepi v trboveljskem revirju in da se delavcem pri hudem in skrajno tveganem delu zagotovi varnost življenja in zdravja.

* Smrtna nesreča ali uboj. Te dni je umrl v Bitnem pri Stražišču 38letni posestnik Franc Ragelj iz Stražišča. Takoj po njegovi smrti so se začele širiti po Kranju in Stražišču razne vesti o vzroku njegove smrti. Raglja so namreč bili našli ob nekem vodnjaku v Stražišču. Imel je prebito lobanjo. Prenesli so ga hitro na njegov dom ter poklicali zdravnika. Hudo poškodovani Franc Ragelj je tedaj, ko se je mudil pri njem zdravnik, govoril v zmedenosti o nekem udarcu po glavi. Zaradi tega so odredili raztelesenje njegovega trupla. Pri raztelesenju sta bila kranjska zdravnika dr. Fajdiga in dr. Novoselski. Ugotoviti pa nista mogla, ali je smrt nastopila zaradi kake nesreče ali pa

je bil Ragelj Franc ubit. Orožniki nadaljujejo preiskavo.

* Kako sta zakonca odkupila zaklad v gozdu. Neverjetna je lahkovernost ljudi. Bilo je 29. junija l. 1936 v Brezuli, ko sta se pojavila pri zakoncih Antonu in Katarini Lampretoviha dva cigana. Zatrjevala sta zakoncema, da imata v bližnem gozdu shranjeno vrečo z 200.000 dinarji. Ta denar pa da je zanju brez pomena, ker je začaran. Zaradi tega bi bila pripravljena odstopiti vrečo z 200.000 dinarji vsakomur, ki bi jima bil pripravljen odšteti vsaj 4000 dinarjev. Lampretova sta nekoliko pomišljala in naposled sta ciganoma izročila 4000 dinarjev. Cigana sta ju odvedla v gozd, kjer je bila za grmom zares skrita vreča. Lampretova sta vrečo odnesla domov, oba cigana pa je vzel gozd. Ko sta Lampretova prispela domov, sta brž spoznala, da sta prevarana. Sleparska cigana

ves pogovor okoli te zadeve, Grell. Če prosiš za mojo pomoč, se mi moraš odkritosrčno zaupati. Na slepo se ne maram vmešavati v zadevo. To se ne tiče samo tebe in mene, temveč tudi Helene.«

Grell je odložil prazno čašo in pogledal Fairfielda naravnost v oči.

»Mislim, da si uničil njeno življenje, če si kriv. Če pa si nedolžen, a tega ne moreš dokazati, je seveda učinek isti. Nočem prikrivati, da sem sodeloval s kriminalno policijo in te pomagal iskati. Ali veš zakaj? Ker sem te imel za moža. Ker sem menil, da bi svojo nedolžnost dokazal, če bi te k temu prisilili, ali pa bi ubral edino pot, katera bi njej prihranila sramoto videti ljubljenega moža, kateremu so dokazali umor.«

Besen, nevesel nasmeh se je pojavil okoli Grellovih ust. »Ti si mi bil zmerom dober prijatelj,« je odvrnil. »Morda imaš revolver, ki bi mi ga lahko posodil.«

»Ali ga boš porabil, če ti ga dam?« je ušlo Fairfieldovim bledim ustom. Mislil je čisto resno. Po njegovem naziranju bi pač to bilo potrebno, da ne bi prišlo do sodne razprave zaradi umora.

»Ne bodi neumen,« je menil Grell mirno. »Ne bom se sam umoril — vsaj tako dolgo ne, dokler se bom lahko nakakršenkoli način branil. Pustiva to! Ali mi posodiš denar?«

Fairfieldov ostro začrtani obraz je še bolj obledel. Odgovoril je s suhimi ustnicami in komaj slišno.

»Niti beliča.« In še enkrat s poudarkom: »Niti beliča!«

»Pred očmi se mu je zameglilo. Vrata so se odprla in Grell se je splazil ven. Pač celih

deset minut je stal Fairfield negibno, le njegovi prsti so se igrali z gumbi na telovniku. V njegovih čustvih je nastal preobrat. Ali je bil prav ravnal? Ali ni Grellovo početje edino pravilno? Koliko je bila nanj, a Fairfielda, vplivala njegova ljubezen do Helene, ko je bil sklenil, da ne pomaga možu, ki je njegov mladostni prijatelj?«

Naposled se je osvestil in pozvonil. Ko je dvakrat brez uspeha pritisnil na gumb zvočilne naprave, je stopil k vratom in glasno poklical: »Roberts!«

Nobenega odgovora.

Preletel je hitro vse prostore stanovanja, a sluge ni našel nikjer. Zdajci pa mu je šinil v glavo sum. Kako je to, da se mu ni ta sum takoj porodil? Roberts zelo dobro pozna Grella. Gotovo ga je tudi zdaj spoznal kljub dobri preobleki. Če ga je spoznal in ga zdaj ni doma...

Fairfield je naglo popadel klobuk in plašč.

XXI. POGlavJE

Policijsko sodišče je vse v igralnici prijete ljudi razen lastnikov in glavnih napadalcev kaznovalo z majhnimi denarnimi kaznimi, ostale pa je poslalo nazaj v preiskovalni zapor.

Tokrat je moral Foyle proti navadi sam nastopiti kot prič, ko se je po razpravi vrnil v svojo poslovno sobo, so mu naznanili, da je bil prišel neki mož, ki bi bil rad govoril z njim, a ni bil hotel povedati svojega imena.

»Tako? Kje pa je? Privedite ga k meni, Shapton.«

(Dalje prihodnjič.)

so orožniki po dolgem iskanju vendarle izsledili. Ta žalostno smešna zgodba je imela svoj konec pred mariborskim malim kazenskim senatom. Na zatožni klopi je sedel 39-letni cigan Juraj Jovanović iz varaždinske okolice. Cigan se je izgovarjal na razne načine, kar mu seveda ni mnogo pomagalo. Obsojen je bil na štiri mesece strogega zapora, med tem ko je bil njegov ciganski pajdaš že pri prvi razpravi lani v oktobru obsojen na leto dni strogega zapora.

Zasledovana sleparja. Pred dnevi sta se pojavila pri posestniku Jakobu Omahnu trgovska potnika, ki sta prodajala bosanske preproge. Potnika, ki sta imela s seboj avto, sta izvalila od Omahna 1500 dinarjev, češ da morata dvigniti blago na carinarnici. Slična sleparstva sta zagrešila tudi po drugih krajih. V Cerknici sta osleparila nekoga za 5000 dinarjev, nekega trgovca v okolici Ljubljane pa za 2000 dinarjev. Sleparja, ki nastopata zelo samozavestno, zasledujejo orožniki.

Opljenjena vila. Nedavno je bilo vlomljeno v vilo Anice Demšarjeve v Godešiču pri Stari Loki. Tatovi so odnesli veliko pirotsko preprogo, šest srebrnih žlic, šest srebrnih nožev in toliko vilic, dalje pernatu blazino, štiri volnene odeje, nekaj moške in ženske obleke, več perila, puško in daljnogled. Založili pa so se tudi z jestvinami in odnesli več steklenic žganja.

Aretacija zaradi zagorske poštne vreče. Zadeva z izgubljenjo zagorsko poštno vrečo je čitateljem še v spominu. Pri vožnji zagorske pošte nekaj dni pred božičnimi prazniki je zvečer na nepojasnen način izginila poštna vreča, v kateri je bilo tudi okrog 12.000 dinarjev denarja. Uvedena je bila obširna preiskava, ki so jo vodili poleg zagorskih orožnikov tudi detektivi iz Ljubljane, in te dni so orožniki izvedeli, da nekateri brezposelni precej izdatno razpolagajo z denarjem. Izvedli so na domu nekega upokojenega rudarja v Toplicah preiskavo in aretirali sina. Aretiranec zanika, da bi bil on našel vrečo. Nadaljna preiskava bo dognala, ali imajo oblastva v rokah pravega krivca.

Predrzni vlomilci. Nedavno noč je izvršila neka vlomilska tolpa v Čagoni in Brenгови nič manj kakor 12 vlomov. Svoj posel so začeli vlomilci pri posestniku Feldhoferju, kjer so vdrli v klet ter odnesli vino in razno orodje. Odtod naprej so šli kar po vrsti od sosedu do sosedu ter so vlamljali v hleve in kleti. Pri posestniku Vogrinu so zaklali dva prašiča. Svoj tatinski posel so nazadnje zalili v kleti posestnika Ljubca, kateremu je zmanjkalo 150 litrov vina. Pri delu je morala biti večja tatinska tolpa. Najbrže so imeli tudi voz, na katerega so nalagali plen.

Umor v gozdu pri Vitanju. V gozdu pri Rakovcu nad Vitanjem so nedavno našli umorjenega 42letnega Franca Grabnerja, lovškega čuvaja v vitanjskem lovskem okolišču grofa Thurna. Vitanjskim orožnikom je kmalu uspelo pojasniti zločin. Grabnerja sta pričakala dva okrog 18 let stara fanta in ga iz zasede napadla Zabodla sta ga v trebuh, prsi, roke in noge, nato pa pobegnili. Ko sta se mlada morilca vrnila domov, sta povedala, da sta v gozdu pretepla nekega vinjenega moža, da je obležal. Ko so šli ljudje tja gledat, so našli Grabnerja že mrtvega. Orožnikom sta fanta priznala umor in izjavila, da ju je k temu nagovoril učitelj Ivan Zagažen iz Rakovca, ki naj bi jima baje dal 1000 dinarjev nagrade za zločin. Zagažna so takoj aretirali in ga z obema fantoma vred izročili sreskemu sodišču v Konjicah. Zagažen odločno zanika krivdo.

Odkrita kovačnica za ponarejanje denarja. V Slavonskem Brodu so odkrili skrivno kovnico za ponarejanje denarja. Prijeli so neko 40letno žensko, ki je v zadnjem času razpečala mnogo ponarejenih kovancev po 10 dinarjev. Na policiji je ženska izpovedala, da dela te kovance njen mož Matija Jeler, ki je brezposeln ključavničar. Pri preiskavi je policija zaplenila moderno napravljen stroj za kovanje denarja, s katerim je ključavničar tako spretno ponarejal denar, da ga je bilo težavno ločiti od pravega.

Zasledovan vlomilec. 53letni Jernej Korošec, po poklicu čevljarški poročnik, doma

iz Loč, je znan delomrznež, ki se klati po deželi. Za svoje grehe se je moral že nad 20krat pokoriti v zaporih. Pred dnevi se je pojavil v družbi z nekim mlajšim možkim v Maharski vasi, kjer je ukradel natakariči Terezi Velikonjevi nekaj denarja in cigaret. Ponoči je vlomil v delavnico mesarja Maksa Žumra v isti vasi in mu ukradel večjo količino mesa in nekaj gotovine. S tovarišem sta nato izginila proti Peklu, kjer sta zagrešila še nekaj tatvin in vlomov.

Uboj pri Velikem Podlogu. Nedavno so našli na občinski poti nedaleč od Velikega Podloga vsega okrvavljenega in že mrtvega 27letnega Franceta Tomažina iz Jelš. Obvestili so orožnike v Kostanjevici, ki so uvedli preiskavo. Ugotovili so, da je bil nesrečni Tomažin usmrčen na zelo okruten način. Bil je ustreljen v glavo, vbod z nožem je imel v hrbtu, razen tega je imel glavo razbito s trdimi predmeti. Eden izmed aretiranih štirih fantov iz Velikega Podloga je priznal, da je bil poleg, ko so Tomažina ubili. Ta uboj je spet eden izmed kričečih primerov posledice popivanja na Dolenjskem, ki se ga udeležujejo že okoli 14letni frkolini. Inteligenca na deželi, zlasti duhovščina, tu je hvaležno področje javnega dela.

Obsodba zaradi ovadustva. Pred mariborskim okrožnim sodiščem je bila razprava proti železniškemu uradniku Rudolfu Tumpeju in ključavničarjema državnih železnic Martinu Slabetu in Lovru Zelenu. Državni tožilec jih je obtožil, da so zoper svoje prepričanje prijavili sodišču za zaščito države v Beogradu in drugim oblastvom takratnega pomočnika upravnika železniških delavnic v Mariboru inž. Josipa Grudna, češ da je storil razna hudo kazniva dejanja. Razprava je bila tajna in se je končala z obsodbo vseh treh obtožencev. Obsojeni so bili Tumpej na mesec, Slabe in Zelen pa na tri mesece zapora, vsi pogojno za dobo treh let.

Kakor tolovaji na Divjem zapadu. Pet kmečkih fantov iz Partinje je obhajalo pri neki posestnici iz Partinje njen god. Ko so se najedli in napili, so čutili nujno potrebo, da stresejo svojo jezo nad sosedom posestnikom Gunglom Ferdom, ki ga vsi že dalj časa sovražijo. Oborožili so se s koli in noži ter šli k Gunglu. Ker Gungl ni hotel odpreti hišnih vrat, je pijana drhal s koli razbila vrata in vdrla v stanovanje. Tam so s koli navallili na Gungla, njegovo ženo Marijo, zeta Petka Mihaela in hčerko Marijo ter vse pretepli. Gungla in Petka so tako poškodovali, da sta morala iskati zdravniško pomoč. Po opravljenem pretepu in razbitju se je pijana družba odstranila. Orožništvo je vseh pet silavežev prišlo in zavrlo.

KAMOR HODI »ŽENA IN DOM V VAS, PRESKRBLJENO JE ZA KRATEK ČAS.

Ženski časopis »Žena in dom« stane četrtletno 12, s prilogo vred pa 18 dinarjev.

Naročite ga pri upravi Ljubljana 108/D.

Popotnikova torba

Spomenik kralju Zedinitelju v Slovenskih goricah

Sv. Trojica v Slov. goricah, februarja. Sokolska četa pri Sv. Trojici v Slov. goricah si je za Petrovo petletko nadela nalogo postaviti spomenik kralju Aleksandru I. Priprave so v polnem teku in bo odkritje nepreklicno 19. junija. Spomenik bo stal v središču trga na najlepšem prostoru. Tudi okolica bo primernejo preurejena.

Četa se je za uresničenje te zamisli obrnila do mnogih znancev in prijateljev, da bi jo podprli. Mnogo se jih je odzvalo, nekateri so jo pa pozabili. Vendar četa upa, da jo bodo še ti sledili vsaj z majhnimi zneski. Kmetje že dovažajo brezplačno gramoz in pesek,

ki ga je dala brezplačno na razpolago banška uprava.

Spomenik bo vsekako primeren, saj je vzelo delo v roke priznani naš kipar g. Lojze Dolinar. Izven domačega kraja so doslej prispevali: 1000 Din Glavna hranilnica v St. Lenartu; po 200 Din: polkovnik v pokoju Kovačič Viktor iz Celja (ki je nabral pri znanih še 200 Din), Krajnc Srečko iz Pesnice, graščina Negova, Posojilnica v Mariboru; 150 Din poslanec Gajšek; po 100 Din: trgovec Brenčič Anton iz Ptuja, učiteljica v pokoju Kovačičeva Henrijeta iz Maribora, trgovec Majer Franjo iz Maribora, inž. Prebvešek Slavko iz Maribora, živinozdravnik Rihteršič Peter iz Šmarja pri Jelšah, Slatina Petanjci, trgovec Weixl Vilko iz Maribora, Učiteljsko društvo pri Sv. Lenartu v Slov. goricah, restavrater Povodnik Josip iz Maribora, občina Sv. Lenart v Slov. goricah; po 50 Din: trgovec Anderle Zdravko iz Maribora, Bač'a - Borovo, šolski upravitelj Ferlinc Tone iz Lokavca, Fabjan Slavko iz Maribora, Podravska tiskarna iz Maribora, trgovec Senčar Mirko iz Ptuja; po 30 Din banovinski zdravnik dr. Mrgole iz Ptuja in učiteljica Urbajsova Lojzka iz Dola pri Hrastniku. V bližnji okolici in doma se je nabralo: v trgu Sv. Lenartu v Slov. goricah 650, v trgu Sv. Trojici v Slov. goricah 8350, v Spodnjem Porčiču 296, v Gočovi, Radehorvi in Senarski 750 Din.

Vsem darovalcem iskrena hvala! Sledijo naj tudi oni, ki se še niso odzvali prošnje.

Strašen umor iz maščevanja

Maribor, februarja.

Predzadnjo nedeljo zjutraj so našli v Bukovju pri Sv. Bolfenku blizu Maribora umorjena gradbenega vodjo znane ljubljanske tvrdke Tönnies 28 letnega Staneta Dolničarja iz Ljubljane in 15 letno magistratno uradnico iz Maribora Milko Gorupovo. Oba sta bila strahotno razmesarjena. Preiskava je kmalu našla sled za zločinci, zlasti ker je eden izmed zločincev, 20 letni pleskarski pomočnik Ivan Bevardi iz Gornjega Radvanja sam pripomogel do nagle razjasnitve s tem, da se je javil policiji in ji pripovedoval, da je bil tam v bližini zločina napaden in ranjen od dveh neznanih možkih. Njegovo zmešano pripovedovanje je zbudilo v policiji sum, ki se je še povečal, ker poškodbe zločinca niso bile v skladu z zločinčevim pripovedovanjem. Ker je Bevardiju curljala krč iz čevljev, so ga dali prepeljati v bolnišnico.

V bolnišnici so ga zaslišali studentski orožniki. Bevardi se je toliko zapletel v protislovja, da so ga aretirali in ga prepeljali v bolnišnični odsek mariborske jetnišnice, kjer ga je zasliševal preiskovalni sodnik dr. Rebula. Sprva je Bevardi še vztrajal na tem, da mu o umoru ni nič znano. Ko pa mu je sodnik po raztelesenju Milke Gorupove pokazal njegove lase, ki so jih našli za njenimi nohti, je Bevardi prebledel in izjavil, da je bil pri umoru zraven. Umoril pa da je oba njegov tovariš 20letni delavec Ivan Šajtegel s Pobrežja in sicer z Bevardijevo sekiro.

Šajtegel, ki so ga takoj aretirali, je priznal, da je šlo za maščevanje proti Dolničarju. Stavbna tvrdka Tönnies je namreč odpovedala nekaterim delavcem delo. Delavci so trdno tožili, češ da odpoved ni bila pravočasna, a Dolničar je kot glavna priča pod prisego izpovedal, da je tvrdka ravnala čisto po predpisih zakona. Zraven tega je Šajtegel še trdil, da je bil 42letni Blaž Šega iz Gornjega Radvanja tisti, ki je njega in Bevardija nahujskal na umor.

Oblastva so prišla še Šego, ki pa vsako sodelovanje pri zločinu vztrajno zanika. Kolikor sta izpovedala Bevardi in Šajtegel, ki skušata glavno krivdo zvaliti drug na drugega, se je strahotni zločin, ki priča o popolni podivjanosti zločincev, zgodil nekako takole:

Vsi trije krivci so počakali svoji žrtvi, ki sta šli na izlet v globoki zaseki, tako da žrtvi nista mogli uteči iz nje v gozd. Šajtegel, ki je bil oborožen s palico, je čakal skrit za

drevesi spodaj, njegova tovariša pa sta nekaj korakov naprej sedela vsak na svoji strani poti. Bevardi je bil oborožen s sekirico, pritrjeno na pol metra dolgem ročaju, Šega pa je imel železno palico. Ko sta Dolničar in Gorupova prišla do Sege in Bevardija, je prvi vstal Bevardi, pristopil k Dolničarju in zahteval cigareto. Ta je odvrnil, da cigarete nima, v tistem trenutku pa je Bevardi zamahnil s sekiro in z ostrino udaril Dolničarja v lice. Dolničar pa je potegnil nož in ga zabodel Bevardiju dvakrat v stegno. V tem pa je že priskočil Šega in ga je od zadaj udaril po glavi, da se je Dolničar zrušil na tla. Gorupova je zbežala navzdol. Spodaj pa ji je že zastavil Šajtegel pot. Gorupova je kričala na pomoč, ker je mislila, da je Šajtegel kak izletnik, ta pa jo je v odgovor udaril s kolom. Vendar so njene klice na pomoč slišali tudi neki drvarji, ki so delali nekaj sto metrov niže, vendar se zanje niso zmenili, češ da imajo izletniki navado, da večkrat iz objestnosti kriče. Tedaj je prišel Šajteglu na pomoč še Šega in je pobil Gorupovo na tla. Potem so razbojniki obe žrtvi zavlekli v gozd. Tam so opazili, da sta oba še živa. Zato so ju začeli neusmiljeno mlatiti s sekirico in palicama. Dolničar je dobil vsega 10 ran. Še huje je bila razmesarjena Gorupova. Dobila je 24 smrtnih ran ter je imela glavo, prsi in roke čisto razsekane. Šele, ko se žrtvi nista več gibali, je popustil ubijalce bes. Od tega klanja pa je bilo drevje več metrov naokrog pobrizgano s krvjo.

Nato so preiskali žepe Dolničarja in Gorupove. Plen je bil nekaj denarja in ura. Sezuli so žrtvama tudi čevlje, vzeli nahrbtnik in smučke ter šli. Šajtegel se je odpravil po severni poti, Šega in Bevardi pa sta šla po stranski poti v dolino, kjer so se sešli pri Sernecu ter nadaljevali pot skupaj do Bevardijevega doma.

Ves plen so potem skrili v svinjaku pod podnice. Tam so ga našli detektivi mariborske policije, in sicer oboje smučki, dva para smuških čevljev, v okrvavljenem nahrbtniku pa pižamo, rokavice, nogavice in fotografski aparat, med tem ko si je uro pridržal Bevardi, denar so si pa razdelili.

Glede Šege še zmerom ni jasno, ali je bil navzočen pri zločinu. Šajtegel trdovratno to trdi, toda nekatere priče so izpovedale v prilogi Šegi, zaradi česar je mogoče, da sta strahoten zločin izvršila le Bevardi in Šajtegel.

Naši na tujem

Pismo iz Essena

Essen - Berge - Borbeck, februarja. Pred kratkim sta imeli Jugoslovensko narodno društvo in Jugoslovensko narodno žensko društvo letna občna zborna. V odbor prvega društva so bili izvoljeni: za prvega predsednika Jože Skerlovnik, za drugega predsednika Anton Polutnik, za prvega blagajnika Anton Obrol, za drugega Ivan Kuga, za prvega tajnika Anton Grahli, za drugega Franc Grahli. Pri ženskem društvu so bile izvoljene: za prvo predsednico Hauptmannova, za drugo Roželjeva, za blagajnico Roza Sladičeva, za tajnico Ana Skerlovnikova.

Hkrati smo imeli tudi obdarovanje naših otrok. Najlepša hvala g. Mariću, ki nam je pripomogel do še lepšega obdarovanja. Zahvaljujemo se tudi g. konzulu, zveznemu predsedniku g. Bolhi in zvezni predsednici ge. Korentovi za obisk.

Po obdarovanju smo ostali še dalje časa skupaj, peli lepe slovenske pesmi in se tudi zasukali, ko nam je začela igrati harmonika.

Praznovali smo tudi 70 letnico Matije Hostnika, ki se je rodil 3. februarja l. 1868 v Pretržu pri Sv. Križu pri Litiji. V Nemčijo je prišel l. 1886. In je delal celih 35 let pod zemljo. Naš Matija je še tako trden in zdrav, da ne zamudi nobenega zborovanja in tudi še zapleše, če zapoje harmonika. Želimo, da bi bil naš Matija še mnogo let med nami!

Iz Kamberna-Neumühla (Nemčija) nam pišejo: Jugoslovenska narodno pevsko društvo »Zvon« je imelo nedavno občni zbor in si je izvolilo odbor, ki ga sestavljajo: predsednik Jakob Sevšek, podpredsednik Jakob Galle, namestnik Ivan Ulaga, tajnik Mihael Kosmač, prvi blagajnik Kristijan Švikart, drugi Jožef Praznik, pregledniki blagajne Vencel Kric, Franc Jereb in Mihael Lampič. Že decembra smo imeli obdarovanje otrok, ki jih je bilo obdarovanih 66. Lepa hvala rojaku g. Mariću in njegovi soprogini in tudi zveznemu predsedniku Pavlu Bolhi, ki so nam omogočili lepo obdarovanje.

Iz Homberga-Hocheide (Nemčija) nam pišejo: Nedavno je praznovala 70. rojstni dan rojkinja gospa Neža Selanova, rojena Soršenova iz Valovnika pri Leskovcu na Dolenjskem. Bog ji daj še mnogo srečnih let!

Iz La Mach'ne (Francija) nam pišejo: Po nesrečnem naključju je padel po stopnicah in se smrtno ponesrečil rojak g. Zagožen Franc, po rodu iz Št. Pavla pri Preboldu, star 41 let. Zapušča ženo in dva neprekrbljena otroka. Kako je bil rajnik priljubljen, je pričal njegov pogreb, katerega se je udeležilo precejšnje število Slovencev, Poljakov in drugih na čelu z našo zastavo sv. Barbare in s sedmimi vencii. Bodi mu lahka tuja zemlja, žalujočim preostalim iskreno sožalje!

Iz Clevelanda (Zedinjene države) nam pišejo: Zelo nas veseli, da lahko zdaj večkrat poslušamo svojo domovino po radiu iz Beograda. Prav lepo razumemo srbohrvaščino, ki je najbližja slovenščini, vendar bi si po radiu želeli nekaj več naše domače besede in naših pesmi, saj tu v tujini v čisto tujem svetu prečesto čutimo potrebo po domačnosti svoje ožje domovine. — V teku lanskega poslovnega leta so razna sodišča v Ameriki podelila ameriško državljanstvo 164.976 osebam ali za 23.710 ljudem več kakor l. 1936. Med novimi državljanji je bilo lani 4453 naših državljanov. Naj še omenimo, da se Slovenci v Ameriki povsod uveljavljamo. Nedavno je dosegla v Chicagu naša rojkinja Olga Prijatlova v igri »Nadstropna vrata« (Stage Door) velik uspeh. Kritika ji priznava, da je to velika gledališka umetnica.

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kurzu. Vršni vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64 — Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija, št. 1458-66 Ned Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Smrt 105 letnega moža, ki se je vojskoval pri Solferinu

Pri nas so že davno pomrli tisti stari vojski generala Radeckega, ki so se vojskovali v Italiji l. 1859. Zato se moramo začuditi, če beremo, da je te dni v Puchbergu v Gornji Avstriji umrl vojak iz bojev l. 1859., ko sta združeni vojski Napoleona III. in italijanskega kralja premagali avstrijsko. Mož, ki je gotovo zadnji bojevnik iz bitke pri Solferinu, se je pisal Johann Postl ter je umrl star 105 let.

Kljub visoki starosti je bil možak nenavadno trdoživ in živahen. V vsem svojem tako dolgem življenju ni bil niti enkrat bolan, čeprav je moral v življenju mnogo pretrpeti. Ko je štel 97 let, je bil še tako krepak, da je še vsak dan redno hodil na dolge sprehode. Doma ni bil nikdar brez opravka, češ da lenoba zdravju škoduje.

Postl je bil trezen mož, le pri vsakem obedu je spil četrt litra vina in tudi pipo je zmerom puhal. Kadar se je počutil slabo, se je na svoj način zdravil. Celih 24 ur se je

Ženski vestnik

Za kuhinjo

Sirov křpnik. 10 dek sirovega masla razgrej, dodaj toliko moke, da napraviš bolj redko in svetlo prežganje. Prežganje zalij z osminko litra mleka, malo osoli in pusti naj malo prevre, potem postavi na hladno. Ko se je shladilo, primešaj štiri rumenjake, 13 dek naribanega sira, malo popra in na posled še sneg štirih beljakov. Skledo ali kozo pomazi s sirovim maslom, potresi z drobtinami in zlij pripravljeno testo noter, razravnaj in speci. Pečica naj bo precej topla. Pod skledo potresi malo soli, da ne počli. Křpnik zapeci zlatorumeno tako, da je znatraj še mehak. Pečenega daj takoj na mizo, da se ne sesede.

Česnova omaka. Dva debela stroka česna olupci in stolci v možnarju ali pa dobro stlačiti na deski. Česen potem deni v skledico, primešaj en rumenjak in sredico mleku namočene in ožete žemlje, malo osoli in popopraj. Vse skupaj dobro zmešaj, nato pa počasi in mešaje prilivaj olje in mešaj, da postane gosto kakor majoneza. To omako lahko daš h kuhani govedini ali pa k mrzli pečenki.

Por kot prikuha. Por dobro operi in zunanje liste oluščiti. Potem ga zreži na tenke rezance, popari, ocedi in deni v slan křop kuhat. Ko je kuhan (kar traja približno eno uro), ga ocedi. V kozici napravi iz žlice masti in dveh žlic moke prežganje, ga stresi na kuhan por, premešaj in zalij z vodo, malo popopraj in naj počasi vre še pol ure. Nato prideni dve žlici kisle smetane in ko prevre, daj kot prikuho na mizo.

Praktični nasveti

Limona je najbolj zdrav sad, in sicer zaradi obilice vitaminov. Če človek vsak dan zaužije dve do tri žlice limonovega soka, ima telo zadostno količino vitaminov. Zlasti sok nezrelh zelenih limon ima mnogo vitaminov. Zato zmerom imej limone v kuhinji. Če kaneš pri kuhi nekaj kapljic limonovega soka v sok jabolk, hrušk, kutin in drugega sadja, ostane sadje celo. Seveda je treba sadje dušiti pokrito in ga potem ohladiti. Vsaka solata, tudi krompirjeva, je boljša in bolj zdrava, če jo okisaš z limono namesto z jesirom. Limonov sok in lupino daš tudi v testo, v mešanico za torte. Tudi meso je boljše, če ga obrišaš z limono. Morske ribe je tudi treba poskropiti z limonovim sokom. Če kuhaš mlečen zdrob ali mlečno kašo, bo jed zelo okusna, če daš vanjo malo limonovega soka, pomešanega s presnim maslom in rumenjekom.

Ko režeš čebulo, vtakni nož potem za trenutek v plamen in duh po čebuli izgine.

postil, ni jedel ne pil, pa je bilo spet vse dobro. Na podlagi svojih dolgoletnihkušenj je dognal, da je najboljše zdravilo za telo temeljit post.

Na njegovi zadnji poti ga je spremljalo še 10 njegovih živih otrok, ki so že vsi starčki. Z njimi pa je bila seveda cela množica vnukov in pravnukov.

Listnica uredništva

Dopisnikom. Eno ali drugo reč moramo žal opustiti zaradi paragrafov. Naj nam tega ne šteje nihče v zlo!

Homberg-Hochheide. Slike so preslabe za kliširanje.

Skoke. Prosim, da dopise vedno opremljate z žigi društva, kar bodi v dokaz, da je dopisnik res tisti, ki je podpisan. Prosimo torej!

Store. Takih pesmi žal ne objavljamo.

Kako ugonablajo v Ameriki vrane

Kolikor bolj se je kmetijstvo v Ameriki razvijalo od vzhoda proti zahodu, toliko bolj so od vzhoda na zahod silile tudi vrane. Tako so nazadnje prišle do Tihega morja, kjer je ob obali Kalifornije polno sadnih nasadov. Na tem sadnem drevju so začele gnezdit in se množiti. Odtod so začele siliti proti severu ter so se kmalu udomačile še v Kanadi. Danes je tudi v Ameriki vrana doma povsod, kjer prebiva človek. Ameriški kmetovalci so splošno radi videli vrane, saj so jim uničevale ogrce v zemlji in druge škodljive žuželke. Kmalu pa so spoznali, da od vran nimajo samih koristi, marveč še mnogo več škode. Videli so, da jim vrane upoštošajo poljske nasade, morijo ptice pevke, ki so bolj koristne za kmetijstvo, kakor so vrane same, in da ginejo s polj in gozdov koristni ptički, kadar domujejo tam vrane.

Zato so Američani že pred nekaj leti sklenili, da bo treba vrane iztrebiti. To pa je bilo lažje rečeno kakor storjeno. Vran namreč ne zmanjka zlahka, ker jim le težavno pride do živca.

Neki okrajni načelnik pa je sprožil ime-

nitno misel. Ujel je 50 vran, nato pa je zveznim državam, ki največ trpe od vranje nadlege, predlagal, naj mu dajo na razpolago 1000 dolarjev, pa bo zadevo uredil. Denarja mož ni zahteval zase, marveč je s temi 1000 dolarji ustanovil vranjo loterijo. To je naredil tako-le: Vsaki izmed svojih ujetih vran je pritržil okoli nog ilstek s številko. Nato je svojih 50 vran izpustil. Ko je to opravil, je razglasil, da bo vsak lovec in strelec, ki ustrelji vrano s številko, dobil nagrado v denarju. Največji dobiček bo dobil tisti, ki ustrelji vrano št. 1. Ta dobi na roko izplačanih 500 dolarjev, kar je v našem denarju okoli 22.000 din. Kdor ustrelji številko 2., dobi 250 dolarjev. Tako je vsaka naslednja številka za polovico manjši dobiček od prejšnjega. Pravijo, da je uspeh te vranje loterije nenavadno velik. Puške pokajo kar za stavo. Odkar obstoji Amerika, ni še toliko ljudi hodilo na lov na vrane, kakor zdaj. Nekateri so bili že deležni sreče in so že dobili nagrade. Toda vrana številka 1. baje še vedno leta po amerškem svetu s številko na nogah ter išče srečnega strelca.

Človek bodočnosti bo imel veliko glavo in bo slabo videl

Če primerjamo današnjega človeka z ljudmi iz časov starih Egipčanov, Babiloncev in Feničanov, ne opazimo posebnih razlik. Toda če sežemo še bolj nazaj, v ledeno dobo, vidimo, da je bila oblika lobanje in udov človeka že zelo različna. Starodavno človeško okostje, ki so ga našli v Neandertalu, pričča s svojo nizko lobanjo, navzven štrlečo čeljustjo in kosmatim telesom, da so bili ljudje takrat čisto drugačna bitja, kakor smo danes.

Na osnovi takšnih primerjanj je prišel angleški znanstvenik Gerald Daly do sklepa, da se bo tudi človek daljne bodočnosti znatno ločil od zdajšnjega. Trdi, da bodo imeli ljudje v daljni prihodnosti predvsem znatno po-

večano glavo. Velike izpremembe bodo tudi v očeh, ki jih že današnji človek opremlja z naočniki. Vid bo še bolj oslabil in kratkovidnost bo splošna. Daly pa zanika, da bo mogel človek v bodočnosti s prostimi očmi videti danes še nezaznavne ultravioleto in infrardeče žarke.

Pračlovek je imel izredno razvit voh, ki je dandanes že zelo opešal. V bodoče bo še slabše. Edino sluh bo, kakor misli Daly, ostal pri starem. Velike izpremembe bodo pri ljudeh bodočnosti v želodcu, črevju in zobovju. To pa zaradi kemične sestavine hrane, ki jo bodo uživali. Učenjak misli, da so Angleži narod, ki se bodo človeku bodočnosti najprej približali.

× **Uspehi Papaninovega raziskovanja.** Iz Moskve poročajo, da je dosegla Papaninova odprava na znanstvenem področju velike uspehe. Ugotovila je med drugim, da so v polarnem morju tople struje, prihajajoče iz Atlantskega morja. Ovrgra je domnevo, po kateri naj bi v polarnem morju ne bilo živih bitij. Rusi na ledeni gori so opazili ptice blizu severnega tečaja, kar je veljalo prej za izključeno. Radiotelegrafist Papaninove odprave je sestavil zemljevid polarnega ozemlja. Najvažnejše je pa, da je mogla Papaninova odprava ugotoviti, da se je premikala ledena gora pod njo izključno pod vplivom vetra, kar je ovrгло domnevo o kroženju polarnih vod pod vplivom vrtenja zemlje.

× **Oprema mlade egiptovske kraljice Faside.** V Kairu je bila nedavno kraljevska poroka: kralj Faruk se je poročil s sodnikovo hčerko Farido. 17letni princesi je bilo prvotno ime Sazinah, kar pomeni »Čista roža«. Poročila sta se strogo po mohamedanskih obredih in kralj je moral plačati njenemu očetu odkupnino. Plačal jo je samo na videz, navada se je pa vendarle ohranila. Kraljica, čeprav moderno vzgojena, mora nositi pajčolan mohamedanskih žen. Zadnje dni pred poroko pa je bilo le dovoljeno egiptskim listom objaviti njeno sliko in izdane so bile tudi znamke s sliko mladih zakoncev. S kraljičino nevestino opremo je bilo štiri mesece zaposlenih 70 armenskih šivilj v Aleksandriji pod vodstvom francoskih modnih strokovnjakov. Blago je bilo kupljeno v Parizu in prevoženo v Egipt z letali. Nevestina oprema je veljala v našem denarju okrog 2.500.000 dinarjev. Poleg najfinejšega perila

je prejela mlada kraljica 45 oblek poleg poročne in štirih svečanih oblek. Tudi nakita ne bo pogrešala, saj ji je podarila kraljica mati velik del svojih draguljev. Kralj Faruk ji je podaril kot poročno darilo briljantni pas k ogrlici. Darila kralja in njegovih sorodnikov kraljici se cenijo v našem denarju na okroglo 15.000.000 dinarjev, med tem ko je podarila Farida kralju za spomin na poročni dan samo švicarsko uro za 6000 švicarskih frankov.

× **Obvezno telesno delo za nemške gospodične.** Nemški ministrski predsednik feldmaršal Göring je izdal kot voditelj štiritletnega gospodarskega načrta odlok, ki se tiče ženskih delovnih moči v kmečkem gospodarstvu in gospodinjstvu. Po tem odloku ne more nobena samska manj kakor 25 let stara ženska nastavljen v zasebni ali javni službi bodisi kot delavka bodisi kot uradnica, ako ne bo prej vsaj eno leto odslužila pri poljskem delu na deželi ali kot gospodinjska pomočnica v gospodinjstvu. Zaenkrat se zahteva tako dolžnostno službeno leto od onih žensk, ki žele biti uslužbene v oblačilni stroki, v tkaninski industriji, v tobačni industriji, v trgovini in v različnih pisarnah. To velja za zasebno in javno službo. Odlok je ministrski predsednik Göring utemeljeval s tem, da je prav tako kakor moške mladine, ki služi domovini z lopato in orožjem poldrugo leto, tudi ženske mladine dolžnost, da žrtvuje narodni skupnosti na področju, ki je njej primerno, eno leto obvezne službe. Ženska mladina naj bi se tako tudi seznanila s svojim bodočim poklicem gospodinje in matere.

× **Nemški bombnik nad češkoslovaškim ozemljem.** Pred dnevi se je pojavil nad češkoslovaškim ozemljem v bližini Kralovega Snežnika nemški bombnik. Ker je divjal tam okrog strašen snežni vihar, je letalo skušalo pristati na češkoslovaškem ozemlju, vihar pa ga je v zadnjem trenutku zanesel nazaj čez mejo, kjer je zadelo v dreve in se prevrnilo. Dva oficirja in dva vojaka so se ubili. Letalo je padlo na tla 10 m daleč od češkoslovaške meje.

× **Samo denarja še manjka za sprehod na mesec.** Potovanje na mesec ni nesmisel, prvi neki angleški učenjak. V dokaz navaja, da je človeštvo smatralo vse sedanje izume nekoč za prazne domišljije. Baje ima učenjak že pripravljen načrt za ladjo, ki bi letela preko mej zemске privlačne sile. Vse ima že preračunano, samo denarja mu manjka. Prepričan je, da ne bo minilo sto let in potovali bomo v vsemirje kakor zdaj kam na obisk.

× **Pijanci morajo za kazen cepiti drva.** V ameriški državi Ohio so izdali zakon, ki se ga pijanci zelo boje. Sklenjeno je namreč, da morajo vsakega pijanca, ki v pijanosti mahedra po cesti, prijeti ter ga poslati za kazen cepiti drva. Vsak tak pijanec mora nacepiti kup drv. Če kak pijanec s svojo pijanostjo ovira ulični promet, mora potem za vsako minuto zastoja cepiti drva po eno uro. To bi bilo zelo zdravo uvesti tudi pri nas. Po naših mestih, kjer je pijansko rogoviljenje razširjeno zlasti med »boljšimi ljudmi«, bi imeli na ta način mnogo preveč drvarjev.

× **Kopalni vagoni pri ameriških vlakih.** V Ameriki imajo uvedene kopalne vagona na progih iz New Yorka v San Francisco. Ti vagoni so narejeni tako, da so v njih plavalni bazeni, ki so 22 metrov dolgi in tri metre in pol široki. Voda je dva metra globoka. Kabine kopalnega vagona so razkošno urejene. Poskrbljeno je tudi za višinsko solnce.

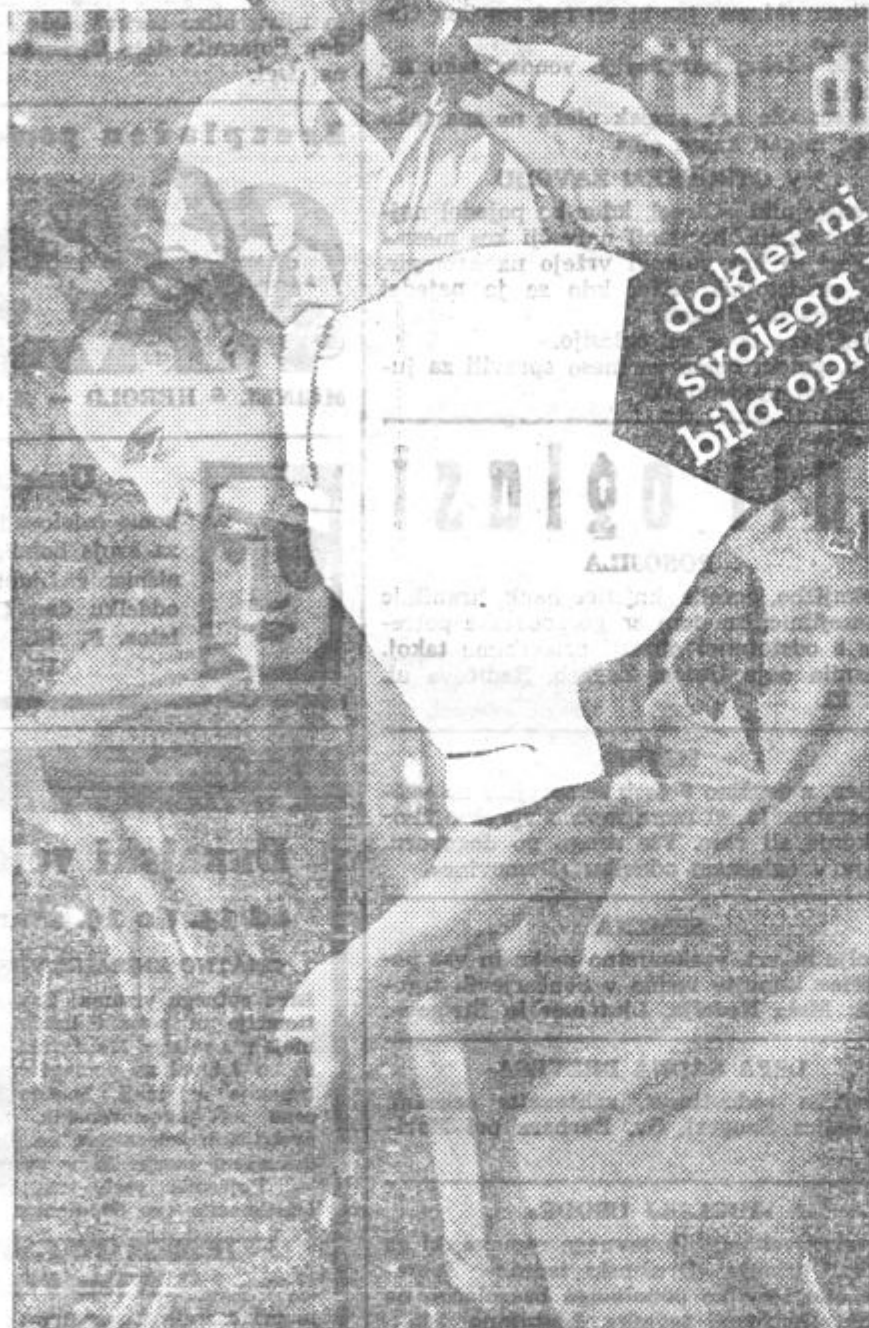
× **600.000 cigar so sežgali.** Sloveče so havanske cigare, ki jih izdelujejo v Havani na otoku Kubi. Častitljivi kadilci se bodo pač zgražali, če povemo, da so morali na Kubi sežgati 600.000 cigar, ki so bile izdelane v veliki tobačni tvornici v Havani. Zdravstveno oblastvo je namreč preiskalo cigare ter dognalo, da so bile izdelane iz takega tobačka, ki bi kadilcem prav gotovo škodoval. Vseh 600.000 cigar so prepeljali na velik travnik, tam naredili grmado in jih javno sežgali.

× **Čez noč so obogateli.** V deželi Oranju v Južni Afriki so odkrili 200 km dolgo in 96 km široko zlato žilo. Tamkajšnji prebivalci so doslej živeli zelo siromašno življenje, ker so se morali ukvarjati le z napornim delom na ne preveč rodovitnem polju. Tako rekoč čez noč pa se jim je sreča nasmehnila, kajti za odkup zemljišča, pod katerim se vleče dragocena zlata žila, so dobili bajne vsote.

× **Dva vagona dinamita zletela v zrak.** V mehiškem rudniškem okolišču Maguari se je zgodila strahovita nesreča. Iz neznanega vzroka je eksplodiralo več vagonov plina in dva vagona dinamita. Eksplozija je bila tako silna, da se je do tal porušilo 60 hiš, ki so bile oddaljene do 10 km. V okolici 25 km ni ostala cela niti ena šipa. Eksplozija je nastala v večernih urah, ko so se ljudje odpravljali k počitku, ter je izzvala silen poplah. Sprva so mislili, da je bil potres. Vse je bežalo iz hiš. Po eksploziji je nastal ogromen požar, ki se je naglo širil, ker je primanjkovalo vode za gašenje. Pri eksploziji so bili prvih ugotovitvah trije rudarji ubiti, 18 pa smrtno nevarno ranjenih. Zaradi eksplozije se je porušil tudi rov, v katerem je bilo okrog 100 rudarjev. Reševalna dela, ki so se takoj pričela, so imela uspeh in so vseh sto rešili, ker se je zasul samo začetek rova. Kako je prišlo do eksplozije, ni ugotovljeno.

× **Avto, ki leti po zraku.** Ameriški listi so objavili vest, da so v Ameriki iznašli tudi »leteči avtomobil«. To je avtomobil, ki lahko vozi po mestnih ulicah prav tako kakor kak drug avtomobil, poleg tega pa lahko služi tudi za letalo. Leteči avtomobil tehta poldrugo tono, stane razmerno malo in ima po vrhu še to prednost, da je mogoče z njim prav lahko ravnati.

Menil je,
da je njegova srajca bela...

dokler ni videl srajce
svojega prijatelja, ki je
bila oprana z Radionom!

Odkod ta razlika med belim in belim? Dokler ni nesnaga temeljito izprana, ostane perilo še vedno sivkasto. Zato naj se pere perilo vedno le z Radionom, ki ne odstranjuje umazanost samo s površine, temveč tudi nesnago, ki je zajedena globoko v tkanini. Radion namreč tvori pri kuhanju milijone drobnih kisikovih mehurčkov, kateri pronicajo skozi tkanino in isto temeljito operejo. Ravno to dejstvo je vzrok Radionove beline!

Schichtov

RADION
VARUJE PERILO

× Kako naglo pada deževna kaplja. Naglica padajoče kaplje dežja je odvisna od njene velikosti in od zračnega upora. Novejši poskusi so pokazali, da deževna kapljica, ki ima 1.25 milimetra v premeru, pada z naglico 4.8 metra na sekundo. Kaplja pa, ki ima 4.50 milimetra v premeru, pada s hitrostjo 8 metrov na sekundo. Če pa je kaplja večja, njena hitrost ne rase več, marveč se skoraj manjša. Tako je na primer deževna kapljica, ki je imela v premeru 6.36 milimetra, padala s hitrostjo 7.80 metra na sekundo. Kapljice, ki imajo le pol milimetra ali še manj v premeru, prav za prav sploh ne padejo na tla, marveč jih veter nosi po zraku, kjer plavajo. Tudi večje kaplje se le težko delajo. Če ima kaplja premera 5 milimetrov ali še več, se navadno zgodi, da jo veter razprši v delce, ki se potem spet združijo z delci drugih kapljic v nove kaplje. Velike deževne kaplje, ki imajo 7 do 8 milimetrov v premeru, opazujejo navadno pri tropskih nalivih. Take kaplje, ki padajo, se

začno naglo vrhiti okoli svoje osi. Nazadnje se vrte tako naglo, da se iz delov kaplje napravi okoli in okoli obroček.

× Najbogatejša japonska družina je družina Micui. Upravlja ogromno premoženje, vodi svoje banke, ima svojo trgovino s svilo, bombaževino in volno, šteje ogromno industrijo za svojo lastnino in ima vložene velike vsote v tujih industrijskih podjetjih in vzdržuje za svoje zaposlenjence svoje zavarovalnice. Svoje roke stegajo po Mandžuriji in nedvomno se skrivajo njihove koristi tudi v Mongoliji, koder se sedaj bije krvava vojna. Poznavatelji Japonske trdijo, da ima rodbina Micui v rokah vse niti japonskega gospodarstva in da lahko postane nevarna sličnim velepodjetjem v Ameriki in Evropi.

× Španski ranocelnik je prinesel tobak v Evropo. Če bi ne bilo Kristofa Kolumba, bi dandanes ne poznali tobaka. Nikdar seveda ne bo znano, kako dolgo so poprej ameriški Indijanci kadili tobak. Tobakove liste so namreč takrat Indijanci zavijali v turšične li-

ste in jih kadili. Šele pod odkritju Amerike je Evropa izvedela, kaj kade Indijanci. Prav za prav je kajenje prvi spoznal Kolumbov mornar, ki ga je Kristof Kolumb pustil na otoku Haitiju. Odkod beseda tobak? Učenjaki pravijo, da prihaja ime tobak od imena otoka Tabagos. Drugi pa pravijo, da je ime od dežele Tabasco. V Evropo je prinesel tobak španski vojaški ranocelnik Nikolaj Menardes, češ da je imenitno zdravilno zelišče. Pariz je seznanil s tobakom l. 1560. Francoz Jean Nicot, zaradi česar je potem tobakov izvleček dobil ime nikotin. Tobak se je kmalu razširil po vsej Evropi. Seveda ga spočetka niso kadili, marveč njuhali. Njuhanje je postalo kmalu taka strast, da je moral papež Urban nazadnje menihom v Rimu prepovedati to grdo razvado med bogoslužjem. Tudi nekateri vladarji so hoteli tobak zatreti. Nalagali so na njegov uvoz velikanške carine in davke, pa brez uspeha. Javno na česti kaditi je bilo v večini evropskih držav prepovedano do leta 1848.

Varujmo se nalezljivih bolezní

Vsaka nalezljiva bolezen pomeni za družino pravo nesrečo, največkrat pa tudi za sosede. V največji meri more vsakdo, če se mu je prikradla v hišo nalezljiva bolezen, omejevati to nesrečo, pa tudi uspešno zdraviti obolelega. V knjigi »Boj nalezljivim boleznim« je znani praktični zdravnik dr. Josip Tičar popisal dolgo vrsto onih opasnih nalezljivih bolezní, katerih nastop in zdravljenje bi moral poznati vsakdo, da bi mogel v primeru, če je kateri izmed rodbinskih članov obolet, ukreniti vse potrebno, da se bolezen ne prenese na druge člane družine, zlasti pa ne na sosede. Zdravnik po domače pripoveduje, kako je ravnati z okužencem in kako ga je negovati. V knjigi so pregledno popisane posamezne bolezní, kakor tifus, kolera, griža, davica, ošpice, škrlatinka, koze, malarija, šeni trahom, tetanus itd. Knjiga stane samo 13 Din. po pošti 16 Din, torej prava malenkost proti velikim koristim, ki jih bo prinesla v vsako hišo. Zato jo naj vsakdo takoj naroči pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani: Šelenburgova ulica 3.

Za smeh in kratek čas V ŠOLI

Učitelj je dal učencem domačo nalogo z naslovom »Mati«. Drugi dan pa je ugotovil, da sta imela brata Klobuštrinova enaki nalogi.

»Kako je to, da je vajina naloga čisto enaka?« ju je vprašal.

»Saj imava isto mater, gospod učitelj,« je menil eden izmed bratcev.

ČRNILO JE PILA

Mihčeva sestra se silno joka in Mihec ji stlači v usta pivnik.

V tem prihiti mati in ozmerja Mihca. »Le kako moreš storiti kaj takšnega! Kmalu bi se bila zadušila.«

»Če je pa pila črnilo!« se izgovarja Mihec.

V ŠOLI

Učitelj: »Mihec, povej mi stavek, v katerem je tudi beseda sladkor!«

»Mihec: »Vsako jutro pijem kavo!«

Učitelj: »V tem stavku vendar ni besede sladkor!«

Mihec: »Kako da ne? Saj je v kavil!«

ZE IMA ZLATO KRONO

Katehet: »Zapomni si, kdor le dobro dela in je pravičen, bo nekoč nosil zlato krono.«

Mihec: »Moj oče jo že imajo.«

Katehet: »Tako? Kje pa so jo dobili?«

Mihec: »Pri zobnem zdravniku.«

VERJETNO

Sodnik: »Kako boste dokazali, da se z motornim kolesom niste vozili prehitro?«

Obtoženec: »Prav lahko, gospod sodnik. V prikolicí je sedela moja žena, peljala sva se pa k tašči.«

NESREČNI »KRST PRI SAVICI«

Šolski nadzornik je bil zelo strog in je povzročal med učenci strah s svojimi vprašanji. Naposled je zastavil tole vprašanje: »Kdo je napisal »Krst pri Savici?«

»Jaz ne,« se je oglašil Mihec, največji učenec v šoli. Za njim so tudi drugi zanikali svojo krivdo.

Zvečer je nadzornik ta dogodek pripovedoval županu, ki je naposled pripomnil: »Jaz sem pa vseeno prepričan, da je to storil prednež Mihec.«

ENAKO Z ENAKIM

Lepa Židovka je sedela v gledališču poleg starega gospoda, ki je bil znan po svoji sirovosti. Židovki je postalo dolgočasno in je nehote zazehala.

»Gospodična, nikar me ne požrite!« ji reče stariček glasno.

»O, ne!« mu odvrne gospodična, »bodite brez skrbi! Židovka sem in ne jem svinjskega mesa!«

ZE KAZNOVAN

Sodnik: »Ali ste bili že kdaj kaznovani?«
Priča: »Da, nekoč sem moral plačati dvojno poštnino za pismo brez znamke.«

MIHČEVA ŽELJA

Mihec: »Mama, jaz bi bil rad sosedov Gašperček.«

Mati: »Zakaj pa? Saj je vendar tako zamazan.«

Mihec: »Že res, ampak nihče ne zna tako z ušesi migati kakor on.«

V OTROŠKEM ZAVODU

Predstojnik: »Otroci, kdor bo pojedel največ krompirja, bo dobil največji kos mesa.«

Otroci se kot volkovi vržejo na krompir. Nato predstojnik: »No, kdo se je najedel krompirja do sitega?«

»Jaz, jaz...« se vsi oglasijo.

»No, potem bomo pa meso spravili za jutri,« pravi predstojnik.

Mali oglasi

POSOJILA

na vknjižbo, poroke, knjižice bank, hranilnic in posojilnic, kmetom za gospodarske potrebe, s 6 odstotnimi obrestmi priskrbimo takoj. Pojasnila daje Union, Zagreb, Radićeva ul. šte. 12.

MAJER,

oženjen, z družino 6 oseb se sprejme na večje posestvo. Imeti mora močno vprežno živino, konje ali vole. Vse drugo po dogovoru. Naslov v oglasnem oddelku »Domovine«.

SEMENA

za polje in vrt, vsakovrstno moko in vse potrebščine kupujte vedno v Senčarjevih trgovinah: Mala Nedelja, Ljutomer in Štrigova.

LEPA SADNA DREVESNA

zajamčena rodovitnost, zahtevajte seznam. Drevesnica Šauperl, Sv. Barbara pri Mariboru.

»MIGLJAJ USODE«

je naslov velikega ljubavnega romana, ki ga pravkar prinaša »Družinski tednik«. Zahtevajte eno številko popolnoma brezplačno na ogled! »Družinski tednik«. Ljubljana. 345.

KRASNO IZBIRO

vzorcev za ročna dela dobite v Nifergalovi predtiskariji, Maribor Koroška c. 1.

JESEN — ZIMA — OSTANKI

mariborskih tekstilnih tovarn, pristnobarvni, brez napak, in sicer: Paket serija R z vsebino 16—20 m dobrih uporabnih ostankov flanelov in barhentov za žensko obleko, moško in žensko spodnje perilo. Paket serija T z vsebino 4 m čisto volnena blaga za žensko obleko v najmodernejših vzorcih. Pri naročilu prosim navedite barvo. Vsak paket Din 128.— Reklamni paket serija K, vsebina 20—25 m boljsega flanela za moško, žensko in otročje perilo v najlepši sestavi, paket Din 136. Dalje specialni paket »Original Kosmos De z vsebino 17—21 m la barhentov za ženske obleke, bluze, in prvovrstnih flanelov za pidžame, žensko moško in otročje perilo za izjemno ceno Din 150. Paket serija »Z« z vsebino 3—3.20 m dobrega sukna za moško obleko, damski kostum ali plašč in sicer: Z št. 1 Din 130.—; Z št. 2 Din 160.—; Z št. 3 Din 250.—; zadnji I a kangarn. Vsak paket poštnino prosto, pri dveh ali več paketih primeren popust. Neprimerno vzamem nazaj in zamenjam. Pišite še danes obče znani, stari, solidni razpošiljalnici »Kosmos«, Maribor, Kralja Petra trg. — Nešteto priznanj zadovoljnosti odjemalcem na razpolago!

HEANILNE KNJIŽICE

vrednostne papirje, 3% obveznice, za likvidacijo kmečkih dolgov stalno kupujem. Al. Planinšek, Ljubljana, Beethovnova 14. Telefon 35-10.

DRUŽABNIKA (KOMPANJONA)

proti zelo dobro vpeljani ideji. Potreben kapital približno 15.000 din. Popolna garancija. Izobrazba ni potrebna.

NOVA HIŠICA

in njiva blizu cerkve, šole in postaje naprodaj. Pojasnila daje Urbanč - Ostrež, p. Mirna, Dgl.

Brezplačen pouk v igranju!

klavirske harmonike od Din 480; Zahtevajte brezplačen katalog!

MEINEL & HEROLD — MARIBOR ŠT. 104

Umetne oči

bomo izdelovali čisto po naravi za svoje bolnike v splošni bolnišnici v Ljubljani v očesnem oddelku dne 11. in 12. marca letos. F. Ad. Müllerjevi sinovi, Wiesbaden.

Dunajski velesejem

od 13. do 19. marca 1938

ZNATNO ZNIZANE VOZNE CENE.

Brez potnega vizuma! Z velesejsko legitimacijo in potnim listom prost prestop meje v Avstrijo. Madžarski prehodni vizum se bo žbival na podlagi velesejske legitimacije na meji. Znatno znižane vozne cene na jugoslovenskih, madžarskih in avstrijskih železnicah, na Dunavu, na Jadranskem morju in v zračnem prometu. — Pojasnila vseh vrst in velesejske legitimacije (po 50 dinarjev) se dobe pri

WIENER MESSE, A.G.,
Wien VII.

in pri častnih zastopstvih v LJUBLJANI, ki so: Avstrijski konzulat, Tyrševa cesta 31; Zveza za tujski promet v Sloveniji (Putnik), Tyrševa c. 1; podružnica Zveze za tujski promet (Putnik) v Mikličevem hotelu nasproti glavnemu kolodvoru in druge podružnice.

NOVOST! SAMO DIN 49'50

Št. 62.300 Amber-uro
Prvi švicar. stroj.
Dobra kvaliteta, lag
kromiran okvir
s platineno zarotitje

Din 49.50

Št. 62.301 ista
osvetljeni kazalnici
in številčnico

(Radium)

Din 59.50

Zahtevajte cenik. Če
ga vam pošlje
-bonj in poštnino
prosto

H. SUTNER

Ljubljana 8

Lastna protokalnica
tovarna iz Švicje